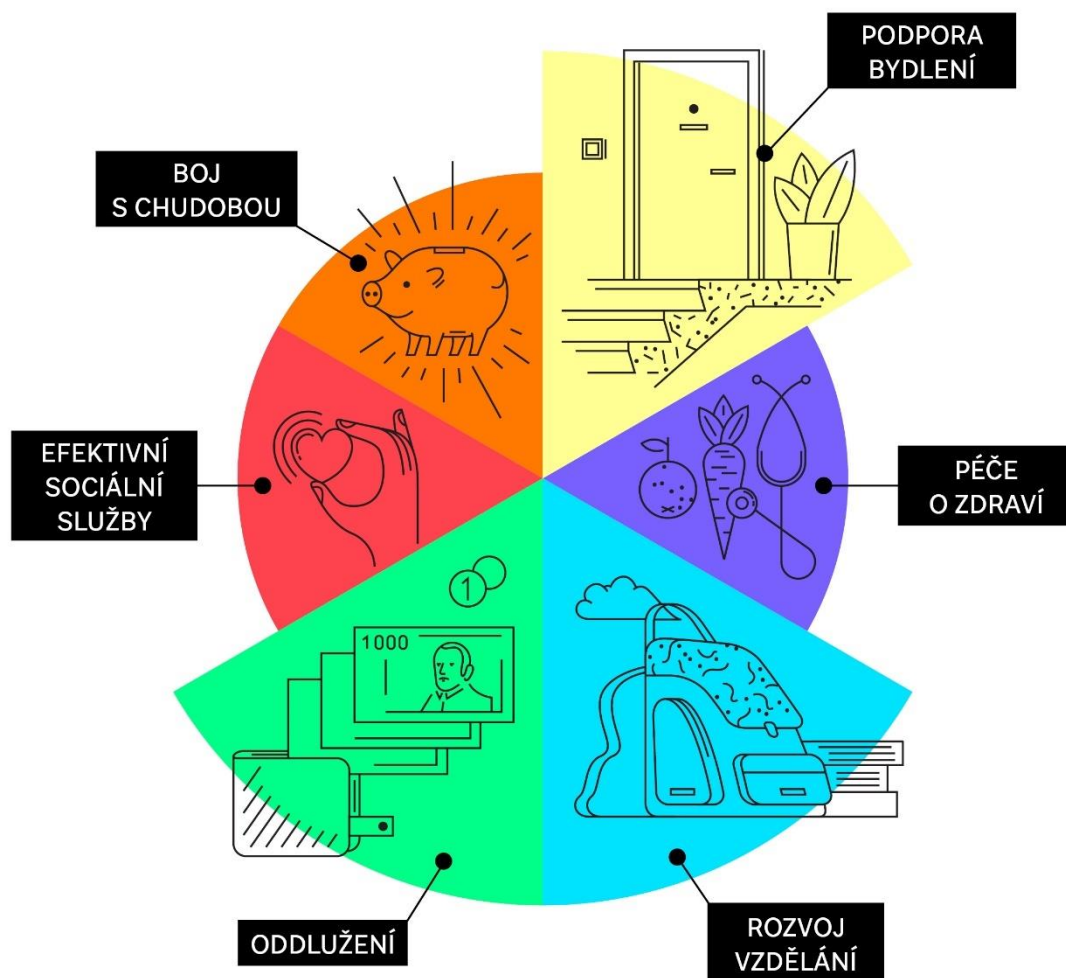

STRATEGIE SOCIÁLNÍHO ZAČLEŇOVÁNÍ V KARLOVARSKÉM KRAJI

Karlovy Vary, 31.10.2022

Usnesení Zastupitelstva Karlovarského kraje č. ZK 487/10/22

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Obsah

Seznam použitých zkratk.....	3
Úvod	4
Sociální vyloučení v Karlovarském kraji	5
Rozsah sociálního vyloučení v Karlovarském kraji (2020)	6
Problémy s bydlením	9
Cílové skupiny sociálního začleňování osob v oblasti bydlení	9
Počty příjemců příspěvku na bydlení	10
Počty příjemců doplatku na bydlení	11
Mezigenerační reprodukce sociálního vyloučení	13
Dva indexy sociálních problémů	13
Destabilizující chudoba – celkový pohled	13
Destabilizující chudoba ohrožující rodiny v ORP	14
Socioekonomické znevýhodnění – celkový pohled	16
Index zaostávání vzdělávání za sociální situací ORP	17
Index vzdělávacích problémů	18
Index financování škol	21
Oblast nezaměstnanosti	22
Zadluženost obyvatel kraje	24
Počty exekurovaných v Karlovarském kraji	25
Zadluženost v kontextu insolvencí	25
Insolvence v Karlovarském kraji	26
Síť podpory zadluženým obyvatelům Karlovarského kraje	27
Příjemci sociálních dávek	28
Vazba na koncepční a strategické dokumenty národní a krajské úrovně	30
Jak jsme pracovali při přípravě Strategie sociálního začleňování Karlovarského kraje?	32
CÍLE A OPATŘENÍ	33
1. Důstojné bydlení je základ života ve společnosti – Podpora dostupnosti bydlení pro osoby v bytové nouzi	34
2. Šanci na úspěšný život má každý – Prevence mezigenerační reprodukce sociálního vyloučení .	37
3. Dostávat svým závazkům se dá naučit a zvládat – Podpora předluženým osobám	41
4. Pomoc musí být odborná a systémová – Rozvoj kompetencí odborné veřejnosti a budování personálních kapacit	44
Zápisy ze SWOT analýz	48
SWOT Podpora dostupnosti bydlení	49
SWOT Prevence mezigenerační reprodukce sociálního vyloučení	50
SWOT Podpora předluženým osobám	52

Seznam použitých zkratk

ASZ – Agentura pro sociální začleňování
APK – asistent prevence kriminality
CS – cílová skupina
ČR – Česká republika
EU – Evropská unie
EU-SILC – Výběrové šetření příjmů a životních podmínek domácností
IKSP – Institut pro kriminologii a sociální prevenci
IPRÚ – Integrované plány rozvoje území
IROP – Integrovaný regionální operační program
KPSVL – Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám
KV – Karlovy Vary
KK – Karlovarský kraj
MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj
MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NNO – nestátní nezisková organizace
NZDM – nízkoprahové zařízení pro děti a mládež
OP JAK – Operační program Jan Amos Komenský
OP VVV – Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
OP ST – Operační program Spravedlivá transformace
OPZ - Operační program Zaměstnanost
OPZ+ – Operační program Zaměstnanost+
ORP – obec s rozšířenou působností
OSP – odborné sociální poradenství
PnB – příspěvek na bydlení
PnŽ – příspěvek na živobytí
SAS – sociálně aktivizační služba
SASRD – sociálně aktivizační služba pro rodiny s dětmi
SV – sociální vyloučení
SVL – sociálně vyloučená lokalita
SPO – sociálně právní ochrana
UoZ – uchazeč o zaměstnání
ÚP ČR – Úřad práce ČR
VTOS – výkon trestu odnětí svobody
ZŠ – Základní škola
ŽM – životní minimum

Úvod

Strategická vize Karlovarského kraje, která byla vyjádřena v Programu rozvoje kraje na roky 2021–2027, propojuje ekonomickou prosperitu regionu s prostorem pro kvalitní život v sociálně vstřícném prostředí. Společně s dostupnou a kvalitní zdravotní péčí nebo vzděláváním, pozitivním vnímáním regionu, patriotizmem a aktivní občanskou společností je nedílnou součástí sociálně vstřícného prostředí také široký soubor aktivit, které pomáhají rodinám nebo jednotlivcům ve složitých životních situacích. Zejména kombinace několika problémů – např. dlouhodobé nezaměstnanosti, špatného zdravotního stavu, dluhů, špatného bydlení nebo rizika jeho ztráty, chybějící opory v rodině – může vést k dlouhodobému vyloučení ze společnosti. Kumulace osob s těmito problémy do některých obcí nebo jejich částí (sociálně vyloučených lokalit) vede nejen k prohloubení těchto problémů, ale zhoršují také vnímání obcí a regionu jako celku.

Karlovarský kraj, odbory jeho úřadu a další krajské instituce, mnohé obce a jejich úřady, neziskové organizace, školy, zaměstnanci Úřadu práce, příslušníci státní i obecní policie a další aktéři si jsou těchto problémů vědomi a snaží se je svými aktivitami řešit, a to s finanční podporou státu a Evropských strukturálních a investičních fondů. I přes tyto aktivity však některé problémy dlouhodobě přetrvávají. Vedle zhoršené kvality života části obyvatel kraje s sebou tyto problémy nesou také nemalé finanční dopady pro stát, kraj i obce.

Smyslem této strategie je z krajské úrovně dále rozvíjet aktivity zaměřené na sociální začleňování a zavádět opatření směřující k systémovému uchopení snižování chudoby a jejího mezigeneračního přenosu v Karlovarském kraji. Klade si za cíl propojovat a podporovat jejich realizátory a spektrum těchto aktivit rozšířit o doposud neřešená nebo jen okrajově řešená témata. Zkušenosti aktérů v Karlovarském kraji poskytly cennou zpětnou vazbu jak k analýze aktuální situace v Karlovarském kraji, tak při formulaci a prioritizaci cílů a opatření v návrhové části dokumentu.

Při přípravě strategie i připomínkování jejích pracovních verzí byla diskutována řada témat. Některá jsou podrobněji rozpracována do konkrétních cílů a opatření. Část témat je uvedena pouze okrajově a není podrobněji rozpracována. Neznamená to, že by nebyla také důležitá, nebo že by neměla být součástí zorného pole kraje. Priority obsažené ve strategii byly vybrány po zvážení několika okolností:

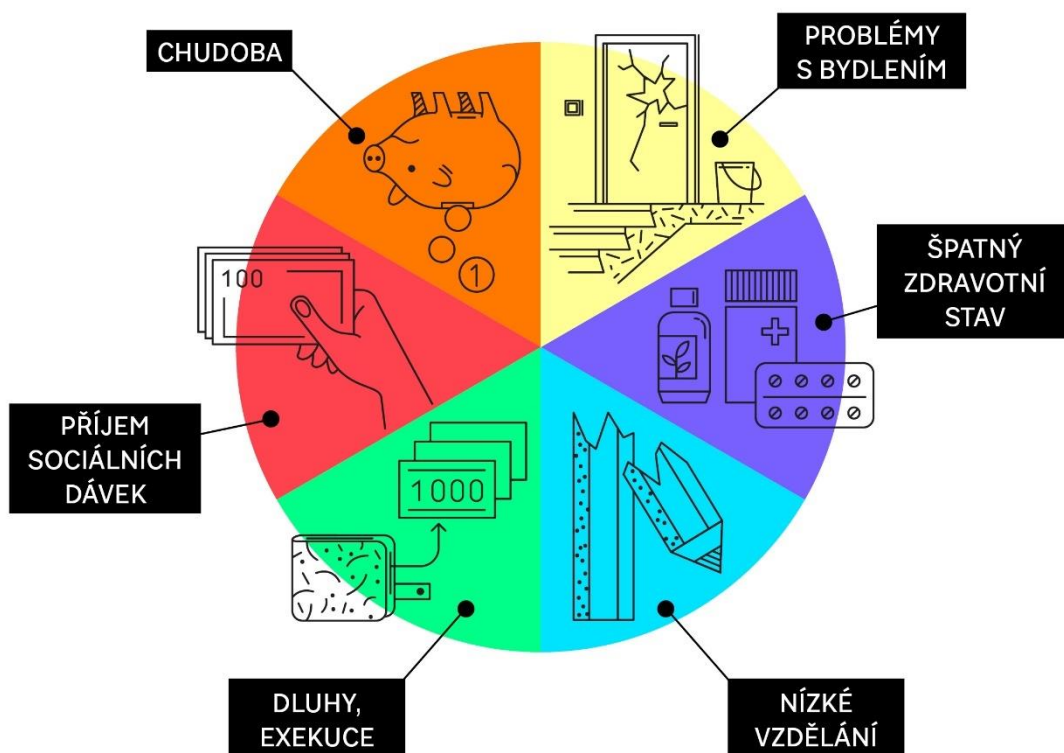
- Návaznost strategie na další dokumenty kraje: Strategie sociálního začleňování nemůže být dokumentem, který obsáhne všechny problémy a témata, která se sociálního začleňování týkají. Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Karlovarského kraje 2020–2024 a Školní inkluzivní koncepce kraje analyzovaly řadu výzev ve vzdělávání a aktivit k jejich zlepšení. Krajský střednědobý plán sociálních služeb definuje síť sociálních služeb a jejich kapacity. Předkládaná strategie na tyto a další dokumenty navazuje a popisuje další, nové aktivity, které doplňují nebo provazují již běžící aktivity.
- Realnost uskutečnění strategie: Strategický dokument má smysl tehdy, pokud je využíván v aktivitě institucí a osob, pro které je určen. Jeho rozsah tedy musí být přiměřený kapacitám, které kraj a další aktéři v regionu mají, nebo které si v průběhu platnosti strategie vytvoří. Tyto kapacity (lidé, pracovní skupiny apod.) zvládnou řešit jen omezený počet úkolů.
- Prioritizace problémů z hlediska závažnosti a potenciálu pro dosažení pozitivních změn: Strategie se zaměřuje na odstraňování problémů, které negativně ovlivňují celou řadu dalších oblastí. Řešení těchto problémů postupně vyvolá potřebu řešení dalších problémů a úkolů, které nebyly vybrány jako priorita pro nejbližší období.
- Dostupnost (vnějších) zdrojů na uskutečnění strategie: V neposlední řadě strategie zohledňuje, jaké vnější zdroje mohou podpořit její realizaci, na jaké problémy se tyto zdroje zaměřují, a jaké možnosti má kraj při jejich návrhu a zacílení.

Legislativa krajům ukládá dle zákona o sociálních službách § 93 v odstavci c), že na území svého správního obvodu má koordinovat poskytování sociálních služeb a realizovat a koordinovat činnosti sociální práce vedoucí k řešení nepříznivé sociální situace a k sociálnímu začleňování osob. Předkládaná Strategie sociálního začleňování je jedním z kroků, jak tuto roli kraje naplňovat.

Sociální vyloučení v Karlovarském kraji

Jak uvádí Gabalova zpráva¹, „sociálním vyloučením se má na mysli vyloučení jednotlivců i sociálních skupin z ekonomického a sociálního života (trhu práce, společenských organizací, sousedství v majoritní populaci) a tím i možnosti podílet se na právech (především sociálních), životních prostředcích a zdrojích blahobytu sdílených zbytkem populace. Soudržnost společnosti nevzniká prostou občanskou, prostorovou či teritoriální příslušností, ale participací na sociálně ekonomické dynamice a správě věcí. Symptomem vyloučení je ne-participace“.

V případě nepříznivé situace v jedné z oblastí života se člověk dostává do rizikové situace. V případě vícečetného znevýhodnění přestává být sám schopen sociální soudržnosti s ostatními, protože řešení vlastních problémů a neustálé rozhodování o prioritách, mu bere velkou část dne. Zároveň kvůli problémům, které řeší, nemá čas a prostředky účastnit se občanských aktivit. Dlouhodobým působením komplexních problémů se zvyšuje dlouhodobý stres a psychická zátěž, což má vliv na celkový psychický a fyzický stav osob sociálně vyloučených (a zároveň jejich kapacity investovat do změny vlastní situace). Zároveň, nízké vzdělání rodičů má vliv na vzdělávací dráhu dětí. Tím často dochází k mezigenerační reprodukci sociálního vyloučení, která se projevuje předčasnými odchody ze vzdělávání a nedokončováním vzdělání u dětí a mládeže.

Jedním z prokazatelných dopadů sociálního vyloučení je zvýšené riziko kriminality a recidivy sociálně vyloučených osob. Např. výzkumy Institutu pro kriminologii a sociální prevenci uvádějí, že nejdůležitější příčinou opětovného páchaní trestné činnosti jsou faktory sociálního vyloučení jako finanční problémy způsobené absencí stálého zaměstnání a dluhy.² Dle Sarpa (2018) pak souvislost zaměstnání

¹ https://www.esfcr.cz/mapa-svl-2015/www/analyza_socialne_vyloucenych_lokalit_gac.pdf

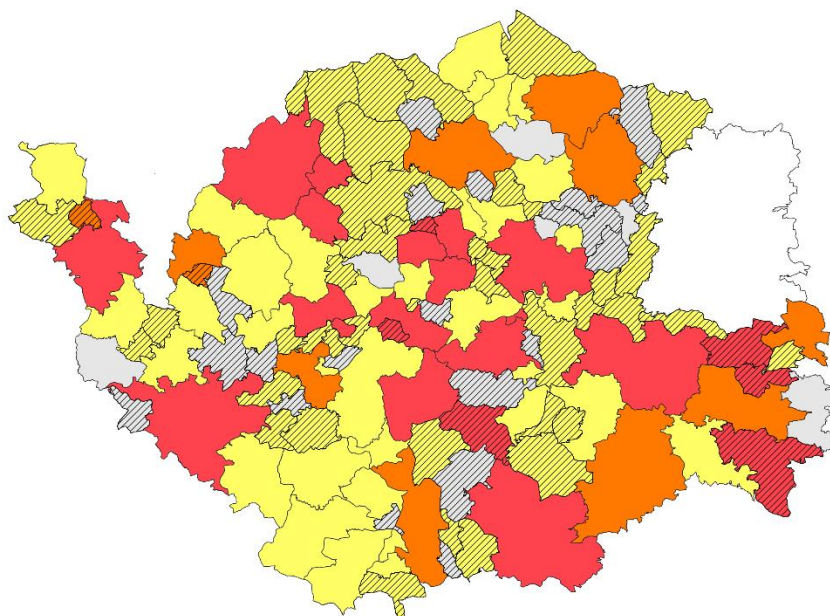
² <http://www.ok.cz/iksp/>

s aktuální trestnou činností byla označena jako střední nebo vysoká u více než poloviny odsouzených (57,4 %).³

Rozsah sociálního vyloučení v Karlovarském kraji (2020)

Na území Karlovarského kraje se nachází 134 obcí, které tvoří pouhý cca 2 % všech obcí ČR. Prizmatem indexu sociálního vyloučení⁴ nahlédnuto, 27 obcím KK (20 % obcí KK) byl v roce 2020 (za který byly dostupná poslední data při přípravě tohoto dokumentu) přiřazen 0 až 1 bod indexu, tj. rozsah sociálního vyloučení na jejich území je nízký nebo žádný. 74 obcím (55 % obcí KK) bylo přiřazeno 2 až 7 bodů, tj. rozsah sociálního vyloučení na jejich území je střední a je žádoucí podrobněji vyhodnotit související jevy. V 11 obcích, tj. 8 % obcí KK, byl rozsah sociálního vyloučení zvýšený (8 až 11 bodů index), problémy spojené se sociálním vyloučením si na jejich území vyžadují zvýšenou pozornost. V 22 obcích (17 % obcí KK) byl v roce 2020 rozsah sociálního vyloučení vysoký, tj. sociální vyloučení je v těchto obcích zásadním problémem a vyžaduje prioritní podporu komplexním intervencím.

Index rozsahu sociálního vyloučení v Karlovarském kraji 2020*

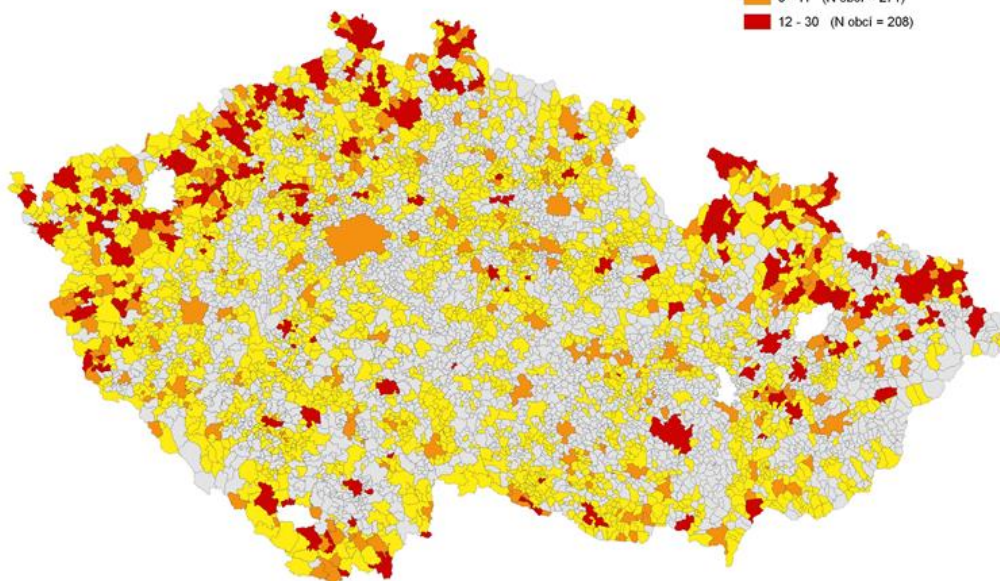
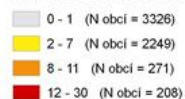
**šrafované obce, které na svém území nemají úplnou ZŠ, a tak je jim hodnota indexu za předčasné odchody určena podle hodnoty nejbližší obce s úplnou ZŠ*

³ <https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/ostatni/sarpo/sarpo-charakteristiky-odsouzenych-v-ceskych-veznicich.pdf>

⁴ Viz https://www.socialni-zaclenovani.cz/index_socialniho_vyloucení/

Index rozsahu sociálního vyloučení v obcích v roce 2020

Kategorizace bodů indexu, vč. počtu obcí

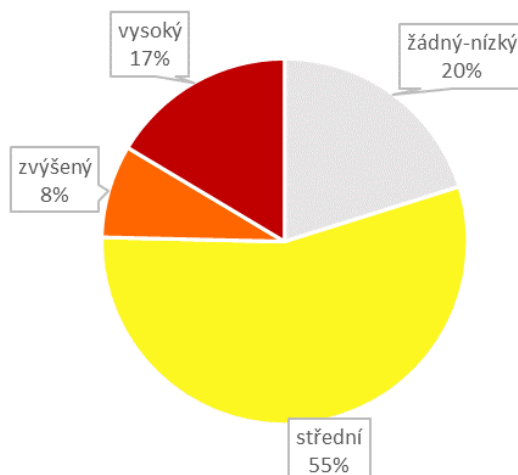
Zdroj: ASZ

Tabulka: Intervaly hodnot indexu sociálního vyloučení

Hodnoty indexu sv	Rozsah sociálního vyloučení	Rozeř problémů	Žádoucí míra intervencí
0–1	Žádný nebo nízký	Pokud se na daném území problémy spojené se sociálním vyloučením vyskytují, pak se pravděpodobně týkají jen jednotlivců nebo jednotlivých domácností.	Individuální intervence v režimu dostupných kapacit ÚP, sociálních odborů obcí a krajské sítě služeb.
2–7	Střední	V některých oblastech již problémy spojené se sociálním vyloučením zasluhují zvýšenou pozornost, týkají se jak jednotlivců, jednotlivých domácností, tak větších skupin osob.	Na základě podrobnějšího vyhodnocení situace může být vhodné cílené navýšení kapacit v konkrétních oblastech.
8–11	Zvýšený	Sociální vyloučení je vícedimenzionální problém (i když některé dimenze mohou převažovat), týká se významné části obyvatel.	Je žádoucí věnovat oblasti sociálního vyloučení (případně konkrétním oblastem podle konkrétní lokality) dlouhodobou a koordinovanou pozornost.
12–30	Vysoký	Sociální vyloučení je zásadní problém, který má dopad na celkový rozvoj regionu.	Je nutné věnovat prioritní podporu komplexním intervencím.

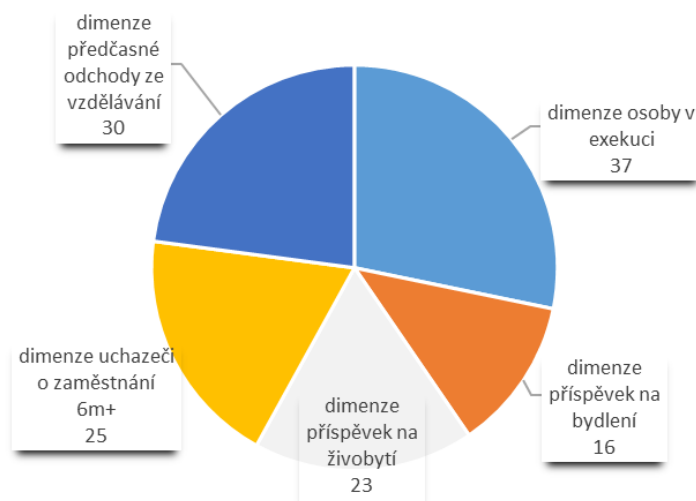
Obce se zvýšeným a vysokým rozsahem sociálního vyloučení (tj. s přiřazenými 8 a více body indexu sv) byly koncentrovány zejména v ORP Sokolov (12 obcí) a Karlovy Vary (9 obcí). V ostatních ORP se v této kategorii nacházelo po 2 až 3 obcích.

Rozsah sociálního vyloučení v obcích KK

Na situaci v Kraji se lze pro bližší detail podívat rovněž optikou dílčích dimenzí indexu sociálního vyloučení, kterých je pět (dimenze osoby v exekuci, příspěvek na bydlení, příspěvek na živobytí, uchazeči o zaměstnání 6 m + a předčasné odchody ze vzdělávání). Jestliže v každé dimenzi mohla obec obdržet nanejvýše 6 bodů, počet obcí, které obdržely v jednotlivých dimenzích více jak 3 body, je následující: za „osoby v exekuci“ obdrželo 3 a více bodů 37 obcí, za příspěvek na bydlení 16 obcí, za příspěvek na živobytí 23 obcí, za uchazeče o zaměstnání s délkou evidence v ÚP ČR 6 měsíců a více 25 obcí a za „předčasné odchody“ 30 obcí. Z hlediska celkového indexu sociálního vyloučení jedenácti nejzatíženějších obcí v KK (obci s nejvyšším rozsahem sociálního vyloučení bylo přiřazeno 25 bodů indexu, obci s desátou nejvyšší hodnotou indexu 17 bodů) vykazovalo tento typ kumulace bodů napříč dílčími dimenzemi: 3 a více bodů obdrželo v dimenzi „osoby v exekuci“ 10 z 11 obcí, stejně v dimenzi příspěvku na bydlení, v dimenzi příspěvku na živobytí uchazeče o zaměstnání v evidenci ÚP 6m+ bylo přiřazeno více než 3 body všem obcím a v dimenzi „předčasné odchody“ 7 obcím. Dílčí dimenze indexu sociálního vyloučení naznačují, že jednotlivé ORP a obce se odlišovaly také v tom, která dimenze sociálního vyloučení v nich byla více závažná. Vedle územního zacílení aktivit na řešení sociálního vyloučení bude tedy vhodné podle místní situace modifikovat také jejich obsahové zacílení (na problematiku oddlužení, bydlení, zaměstnanosti nebo podporu vzdělávání).

Počet obcí KK, kterým bylo za rok 2020 v jednotlivých dimenzích indexu sv přiřazeno 3 a více bodů

Problémy s bydlením

Zajištění střechy nad hlavou a důstojného bydlení je čím dál tím rozšířeněji chápáno jako základ pro možnosti řešení problémů v dalších oblastech života.

Dle definice ETHOS (European Typology of Homelessness and Housing Exclusion) jde o osoby:

- bez střechy (venku nebo v noclehárně);
- bez domova (ubytovny, azylové domy, věznice, zdravotnická zařízení, zařízení pro děti nebo podporované bydlení);
- v nejistém bydlení (v přechodném bydlení u rodiny nebo přátel, bydlení bez právního nároku, osoby ohrožené vystěhováním nebo ohrožené násilím);
- v nevyhovujícím bydlení (žijící v provizorních nebo neobvyklých obydlích, neobyvatelném bydlení nebo přelidněných bytech).

Zásadní a dlouhodobě neřešený problém představuje v celé České republice nedostupné či nekvalitní bydlení. Společným jmenovatelem vyloučených lokalit a zásadním tématem sociálního vyloučení zůstává hluboce nevyhovující kvalita bydlení za relativně vysoké nájemné. To je mnohdy hrazeno i prostřednictvím dávek na bydlení v situaci, kdy je běžný trh s byty této skupině obyvatel uzavřen či výrazně omezen. Karlovarský kraj není výjimkou, a proto bude hledat možnosti podpory bydlení jako součást krajské strategie sociálního začleňování.

Cílové skupiny sociálního začleňování osob v oblasti bydlení

Cílové skupiny sociálního začleňování osob v oblasti bydlení, respektive zvláště zranitelné osoby na trhu s bydlením⁵ jsou:

- osoby na ulici či osoby na noclehárnách neboli osoby bez střechy;
- osoby na ubytovnách a osoby v institucích sociálních služeb či v ústavní/ochranné výchově a osoby ve věznicích čili tzv. bez domova;
- specificky děti a mládež v nejistém či nevyhovujícím bydlení;
- lidé s psychiatrickou diagnózou;
- lidé u známých/příbuzných, včetně osob ohrožených domácím násilím či mladí lidé v náhradní rodinné péči;
- národnostní a etnické menšiny, specificky Romové čelící diskriminaci a cizinci obchodovaní na trhu práce;
- lidé v nevhodném či nekvalitním bydlení;
- lidé starší 65 let s více znevýhodněními a s nízkým důchodem;
- domácnosti s jedním příjmem či domácnosti jednotlivců;
- lidé s více jak 3 exekucemi či lidé předlužení;
- domácnosti s nízkými příjmy,
- lidé s výdaji za bydlení více jak 40 % (po odečtení nákladů na bydlení jim zbývá méně jak 1.6násobek životního minima).

Specifickou cílovou skupinou jsou osoby v a po VTOS (výkonu trestu odnětí svobody), které jsou výrazně zasažené potřebou podpory v oblasti bydlení a současně neexistencí udržitelného zdroje financování odborných služeb pro ně, které by byly kontinuálně poskytovány před i po VTOS – viz Strategie sociálního začleňování 2021 – 2030: „*Palčivým problémem je nedostatečná kontinuálnost práce s lidmi ve výkonu trestu a po propuštění, která se projevuje v řadě faktorů, nejvíce však v absenci dostupného bydlení a zaměstnání, které by mohly osoby bezprostředně po výstupu z vězení využít a které by zamezilo prohlubování sociálního vyloučení a snižovalo riziko recidivy*“⁶.

⁵ Dle Koncepce bydlení České republiky 2021+, dostupné z: https://www.mmr.cz/getmedia/3b785f5d-3fef-446a-af5f-29413791982e/Koncepce-bydleni-2021_1.pdf.aspx?ext=.pdf a Odbor (Agentura) pro sociální začleňování (2018): Odhad velikosti cílové skupiny pro věcný záměr zákona o sociálním bydlení.

⁶ <https://www.mpsv.cz/strategie-socialniho-zaclenovani-2021-2030>

Celkový obraz o výdajích na bydlení domácností dává výběrové šetření příjmů a životních podmínek domácností (výběrové šetření EU-SILC). V roce 2021 byly v Karlovarském kraji podle tohoto šetření pro 12,6 % domácností výdaje na bydlení velkou zátěží a pro 74,4 % určitou zátěží. Z šetření také vyplývá, že průměrné měsíční náklady na bydlení domácnosti představovaly 15,7 % čistých peněžních příjmů domácnosti.⁷ Výdaje na bydlení jsou tedy určitou zátěží pro ¾ obyvatel kraje, pro značnou část obyvatel jde o velkou zátěž.

Počty příjemců příspěvku na bydlení

Z administrativních dat je možné jako ukazatel ohrožení vyloučením z bydlení využít informace o počtu příjemců příspěvku na bydlení, tj. domácností, jejichž výdaje na bydlení převyšují 30 % příjmu a o příspěvek požádají. V Karlovarském kraji v posledních letech počet vyplacených dávek příspěvku na bydlení klesal. S ohledem na to, že jde jen o domácnosti, kterým byl příspěvek vyplacen, tj. ty, které o něj požádaly, a kterým byl přiznán, můžeme mluvit pouze o minimálním počtu domácností ohrožených vyloučením z bydlení, tj. musíme počítat s tím, že ohrožených domácností je více.⁸ V této logice v roce 2021 v Karlovarském kraji minimálně 5 300 domácností čelilo problémům s uhrazením výdajů za bydlení.

Počet příspěvků na bydlení vyplacených v průměrném měsíci						
Území	r. 2016	r. 2017	r. 2018	r. 2019	r. 2020	r. 2021
Aš	386	328	275	236	230	221
Cheb	1477	1267	1076	963	910	841
Karlovy Vary	2053	1886	1643	1461	1430	1511
Kraslice	441	388	297	259	245	234
Mariánské Lázně	454	398	337	295	304	296
Ostrov	720	617	504	447	443	435
Sokolov	2738	2482	2116	1885	1802	1768
<i>Karlovarský kraj</i>	<i>8267</i>	<i>7366</i>	<i>6247</i>	<i>5546</i>	<i>5365</i>	<i>5307</i>

Zároveň, při porovnání přepočtu příjemců dávek na počet obyvatel, se Karlovarský kraj, jako i většina jednotlivých ORP kraje, pohybuje nad celostátním průměrem. Tj. v porovnání s průměrem vyplacených dávek v poměru k počtu obyvatel je v Karlovarském kraji nadprůměrný počet vyplacených dávek.

% podíl příjemců příspěvku na bydlení v průměrném měsíci v přepočtu na obyvatelstvo 15+					
Území	r. 2016	r. 2017	r. 2018	r. 2019	r. 2020
Aš	2,61	2,22	1,86	1,59	1,56
Cheb	3,49	3,01	2,56	2,29	2,16
Karlovy Vary	2,73	2,51	2,20	1,96	1,92
Kraslice	3,91	3,48	2,67	2,33	2,23
Mariánské Lázně	2,20	1,93	1,64	1,44	1,49
Ostrov	3,01	2,60	2,13	1,90	1,90
Sokolov	4,26	3,88	3,33	2,98	2,87
<i>Karlovarský kraj</i>	<i>3,28</i>	<i>2,93</i>	<i>2,49</i>	<i>2,22</i>	<i>2,16</i>
<i>Česká republika</i>	<i>2,48</i>	<i>2,33</i>	<i>2,07</i>	<i>1,84</i>	<i>1,72</i>

⁷ Více informací viz <https://www.czso.cz/csu/xk/zivotni-podminky-domacnosti-v-karlovarskem-kraji-v-roce-2021>.

⁸ Podle Zprávy o vyloučení z bydlení za rok 2021 je v České republice cca 100 000 domácností, které by měly na příspěvek na bydlení nárok, ale nevyužívají ho. Dostupné z <https://socialnibydeni.org/wp-content/uploads/2021/08/Bydleni-jako-problem-2021.pdf>.

Počty příjemců doplatku na bydlení

Další administrativní data, která poskytují informace o počtu osob ohrožených vyloučením z bydlení jsou data o počtu příjemců doplatku na bydlení, tj. osob v hmotné nouzi a v ohrožení vyloučením z bydlení, resp. často z bydlení v podstatě vyloučených. V roce 2021 bylo v Karlovarském kraji minimálně 1 400 domácností, které čelily problémům se zajištěním živobytí a bydlení.

Počet doplatků na bydlení vyplacených v průměrném měsíci						
Území	r. 2016	r. 2017	r. 2018	r. 2019	r. 2020	r. 2021
Aš	139	92	64	57	62	66
Cheb	331	195	127	107	137	164
Karlovy Vary	679	527	399	315	342	423
Kraslice	134	102	64	58	72	65
Mariánské Lázně	135	103	81	69	72	99
Ostrov	270	208	162	123	118	130
Sokolov	872	764	552	446	418	476
<i>Karlovarský kraj</i>	<i>2560</i>	<i>1991</i>	<i>1450</i>	<i>1175</i>	<i>1221</i>	<i>1423</i>

Pro porovnání situace v jednotlivých ORP a s celorepublikovým průměrem je možné opět využít přepočtené vyplacených dávek na počet obyvatel v daném území. Z tohoto porovnání můžeme konstatovat, že počet vyplacených dávek doplatku na bydlení byl mezi lety 2016 a 2020 ve většině Karlovarského kraje nadprůměrný s tím, že nejzatíženějšími ORP byly Kraslice, Ostrov a Sokolov. Trend počtu vyplacených dávek je, stejně jako u příspěvků na bydlení, v posledních letech klesající. Stejně tak klesá podíl příjemců dávky v přepočtu na počet obyvatel, který je vyšší, než je průměr ČR.

% podíl příjemců DnB v průměrném měsíci r. 2016 (přepočteno na obyvatelstvo 15+ let)					
ORP	r. 2016	r. 2017	r. 2018	r. 2019	r. 2020
Aš	0,94	0,63	0,43	0,39	0,42
Cheb	0,78	0,46	0,30	0,25	0,33
Karlovy Vary	0,90	0,70	0,53	0,42	0,46
Kraslice	1,18	0,92	0,58	0,52	0,65
Mariánské Lázně	0,65	0,50	0,40	0,34	0,35
Ostrov	1,13	0,88	0,69	0,52	0,51
Sokolov	1,36	1,19	0,87	0,71	0,67
<i>Karlovarský kraj</i>	<i>1,01</i>	<i>0,79</i>	<i>0,58</i>	<i>0,47</i>	<i>0,49</i>
Česká republika	0,72	0,60	0,46	0,38	0,36

Důležitým aspektem vyloučení z bydlení je také druh stavby, ve které lidé žijí. Z informací o dávkách doplatku na bydlení je možné zjistit, kam je dávka vyplácena. Podle Zprávy o vyloučení z bydlení za rok 2021 bylo v Karlovarském kraji 39 ubytoven, na které byl vyplácen alespoň jeden doplatek na bydlení a celkově bylo v kraji na ubytovny vypláceno 280 doplatků na bydlení.⁹

⁹ Viz <https://socialnibydeni.org/wp-content/uploads/2021/08/Bydleni-jako-problem-2021.pdf>. K rodinám na ubytovnách v roce 2018 a k dalšímu vyčíslení počtu osob v bytové nouzi v tomto roce viz Zpráva o vyloučení z bydlení za rok 2018, dostupná z <https://socialnibydeni.org/wp-content/uploads/2019/04/Zpr%C3%A1va-o-vylou%C4%8Den%C3%AD-z-bydlen%C3%AD-za-rok-2018.pdf>; a související mapa, dostupná na https://www.irozhlaz.cz/zpravy-domov/bytova-nouze-byty-bezdomovci-socialni-bydleni-ubytovny_1906120600_jab.

Na základě uvedených dat lze tedy určit:

- 1) na základě informací o počtu příjemců příspěvku na bydlení minimální počet domácností Karlovarského kraje z finančních důvodů **ohrožených vyloučením z bydlení**, jejich rozložení mezi jednotlivá ORP a podíl, který tyto domácnosti tvoří na počtu obyvatel daného území, tj. míru zátěže ohrožení vyloučením z bydlení;
- 2) na základě informací o počtu příjemců doplatku na bydlení minimální počet domácností **vyloučených z bydlení anebo vyloučením z bydlení akutně ohrožených**, jejich rozložení mezi jednotlivá ORP a podíl, který tyto domácnosti tvoří na počtu obyvatel daného území, tj. míru zátěže ohrožení vyloučením z bydlení.

Zároveň byly v Karlovarském kraji v uplynulém desetiletí využity některé finanční nástroje umožňující výstavbu bytů: byty pořízené s podporou MMR a Státní fondu rozvoje bydlení do roku 2018 a byty pořízené s podporou IROP do roku 2020. Celkem šlo o 378 bytů, z toho 214 nájemních a 132 podporovaných pořízených z dotací MMR a Státní fondu rozvoje bydlení a 32 s podporou IROP¹⁰.

¹⁰ Pro celorepublikové srovnání výstavby s podporou IROP viz: https://socialnibydeni.org/irop_mapa.

Mezigenerační reprodukce sociálního vyloučení

Dva indexy sociálních problémů

- **Destabilizující chudoba** úzce souvisí s exekucemi a bytovou nouzí rodin, životem v sociálně vyloučeném prostředí a nezaměstnaností v době recese. Zasahuje především chudé kraje, častá je ale také ve větších městech jako Ostrava, Plzeň či Brno.
- **Obecné socioekonomické znevýhodnění regionů**, které je dáno celkově nižším vzděláním (málo lidí s maturitou) a dlouhodobě vyšší nezaměstnaností. Přebývá v odlehlejších a venkovských regionech.

Na výsledky vzdělávání má větší vliv destabilizující chudoba než obecné socioekonomické znevýhodnění regionů.

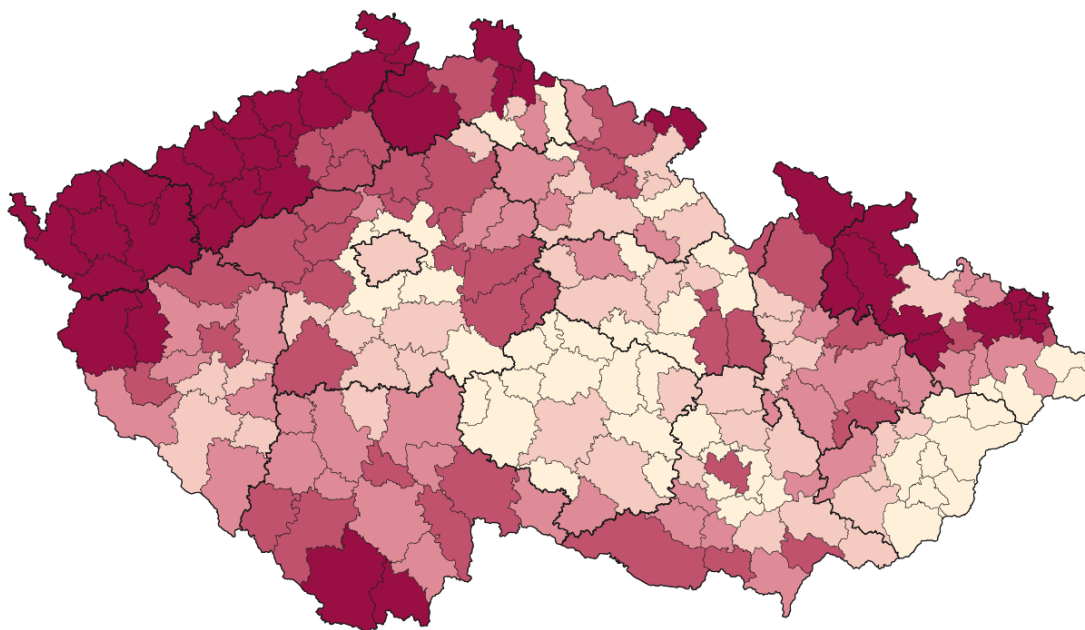
Destabilizující chudoba – celkový pohled

INDEX DESTABILIZUJÍCÍ CHUDOBY

Destabilizující chudoba ohrožující rodiny v ORP

● velmi vysoká ● vysoká ● střední ● nízká ● velmi nízká

*Destabilizující chudoba úzce souvisí s exekucemi, bytovou nouzí, sociálně vyloučenými lokalitami a nezaměstnaností

více informací na mapavzdelavani.cz/socialni-problemy

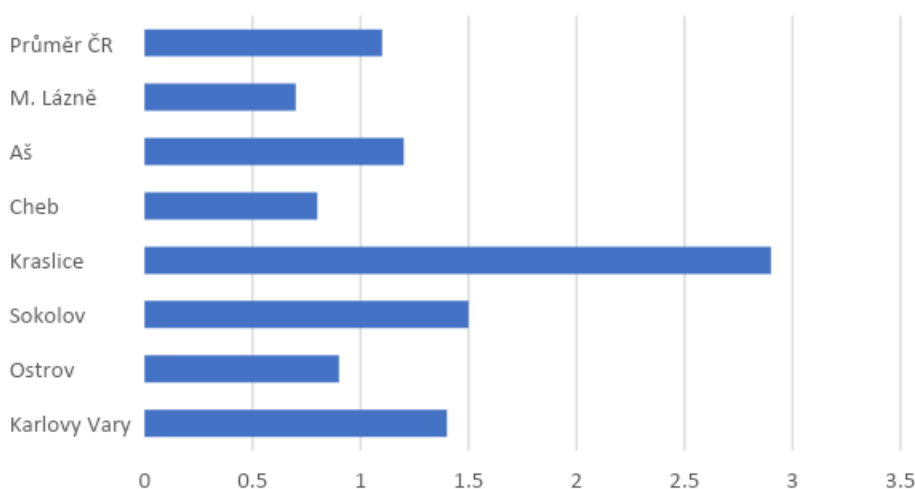
Podle celkového pohledu na mapu je index v celém Karlovarském kraji velmi vysoký.

Destabilizující chudoba ohrožující rodiny v ORP

Celorepublikový průměr dětí žijících v bytové nouzi činí 1,1 %. Pod jeho úroveň se nachází ORP Mariánské Lázně s 0,7 %, Cheb 0,8 % a Ostrov 0,9 %. Naopak nad úroveň průměru v ČR se nachází ORP Kraslice s hodnotou 2,9 %, která se v Karlovarském kraji jeví jako nejproblematictější.

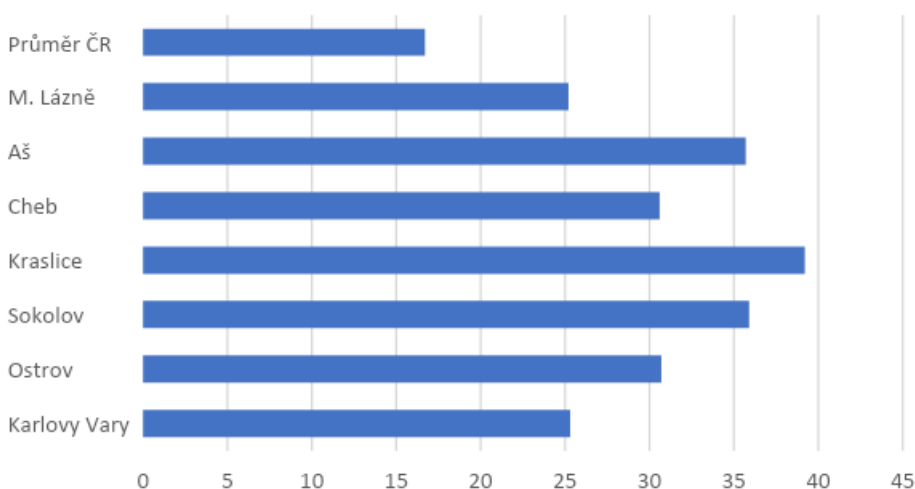
V „bytové nouzi“ jsou počítáni lidé, kteří 1) jsou bez střechy nad hlavou nebo přežívají v provizorním přístřeší, 2) žijí v azylových domech či na ubytovnách, 3) žijí v ústavních zařízeních, ačkoliv by (při poskytnutí vhodné podpory) mohli žít v přirozeném prostředí, 4) žijí ve vážně nevyhovujících bytech, kde chybějí základní služby a vybavení, 5) žijí v nejistých podmínkách přechodného bydlení u příbuzných či známých.

Podíl dětí v bytové nouzi (%):

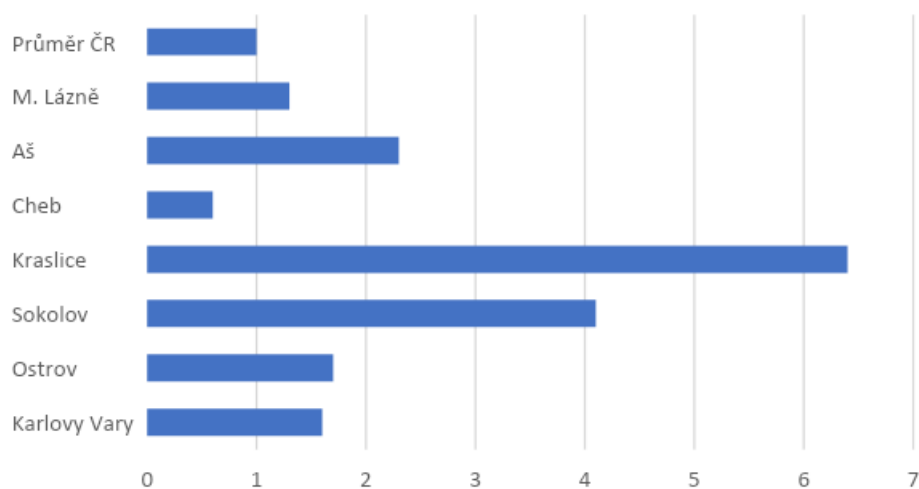
Procento rodičů dětí v exekuci činí v celé ČR 16,7 %. Všechna ORP v Karlovarském kraji jsou svým průměrem vysoko nad touto průměrnou hodnotou, v ORP Kraslice je to 39,2 %, za ním následují s podobnými hodnotami ORP Sokolov s 35,9 % a ORP Aš s 35,7 %. Procento vyjadřuje celkový podíl rodičů (dospělých osob s dítětem v domácnosti) s alespoň jednou nebo s mnohonásobnými exekucemi.

Podíl exekovaných rodičů:

V celé ČR žije průměrně 1 % dětí v sociálně vyloučených lokalitách. V Karlovarském kraji je výše procenta nižší v ORP Cheb, kde je to pouze 0,6 %. Nejvyšší procento dětí, které žijí v sociálně vyloučených lokalitách je v ORP Kraslice, kde je to 6,4 % a v ORP Sokolov, kde je to 4,1 % dětí.

Podíl dětí žijících ve vyloučených lokalitách (%):

V roce 2021 žilo v Karlovarském kraji přes 2 000 dětí v domácnostech v hmotné nouzi, tj. minimálně 2 000 dětí žilo v chudobě, a je tak přímo ohroženo všemi vlivy, které život v chudobě na vývoj dítěte má.

Trvalá adresa žadatele HN/SS (hmotné nouze/souvisejících služeb – Obvod ORP)	Počet nezaopatřených dětí v okruzích SPO u příspěvků na živobytí vyplacených za červen 2021	
	do 15 let věku	od 15 do 18 let věku
Aš	87	14
Cheb	206	32
Karlovy Vary	445	59
Kraslice	185	28
Mariánské Lázně	143	11
Ostrov	120	24
Sokolov	948	132
<i>Karlovarský kraj</i>	<i>2 134</i>	<i>300</i>

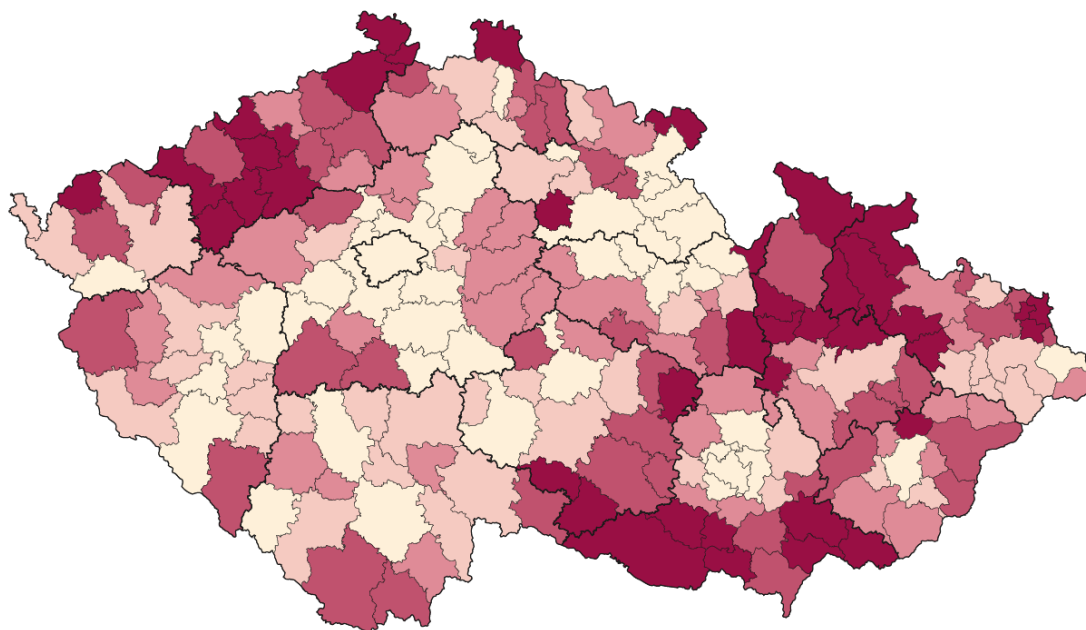
Socioekonomické znevýhodnění – celkový pohled

INDEX SOCIOEKONOMICKÉHO ZNEVÝHODNĚNÍ

Obecné socioekonomické znevýhodnění v ORP

● velmi vysoké ● vysoké ● střední ● nízké ● velmi nízké

*Socioekonomické znevýhodnění
má vztah se vzdělanostní strukturou
regionu a nezaměstnaností

více informací na mapavzdelavani.cz/socialni-problemy

Index zaostávání vzdělávání za sociální situací ORP

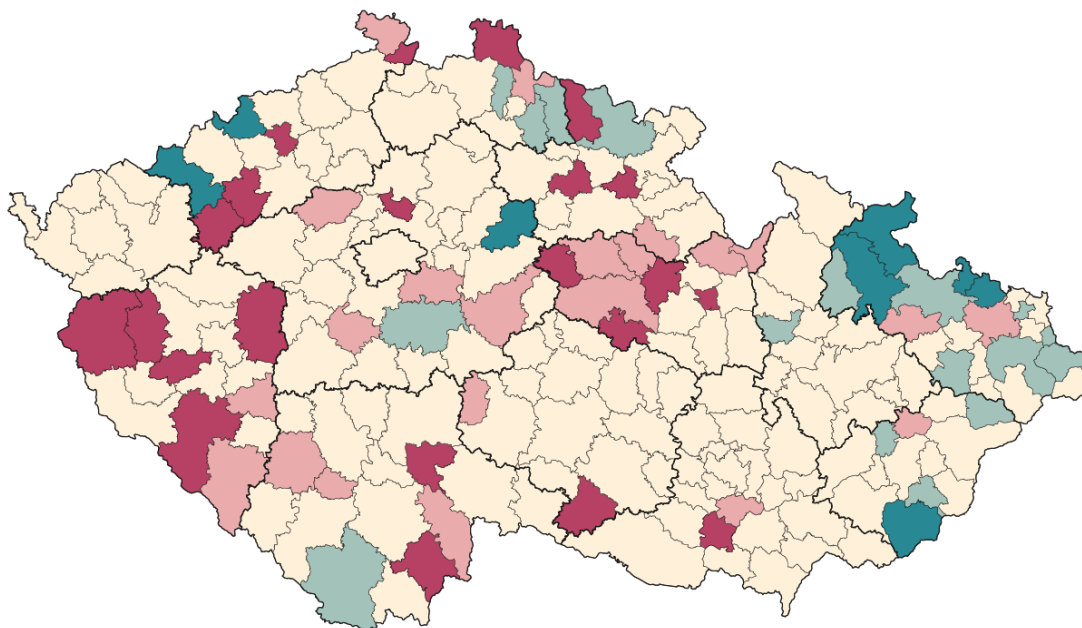
Index udává, jak vysoká by měla být míra vzdělávací neúspěšnosti na základě sociálních podmínek, a tato čísla byla porovnána se skutečnými vzdělávacími výsledky. **Ve většině regionů vzdělávací problémy odpovídají sociální situaci.** To je případ většiny Karlovarského kraje.

INDEX ZAOSTÁVÁNÍ VZDĚLÁVÁNÍ ZA SOCIÁLNÍ SITUACÍ

Rozsah vzdělávacích problémů vzhledem k sociální situaci v ORP

- výrazně vyšší, než bychom očekávali ● vyšší ● odpovídá ● menší ● výrazně menší, než bychom očekávali

více informací na mapavzdelavani.cz/zaostavani-vzdelavani

Mapa znázorňuje odhadnutou velikost vzdělávacích problémů, která by odpovídala sociální situaci v ORP. Více v tabulce:

ORP	Index destabilizují chudoby	Index socioekonomického znevýhodnění
Karlovy Vary	velmi vysoký	nízký
Ostrov	velmi vysoký	nízký
Sokolov	velmi vysoký	velmi vysoký
Kraslice	velmi vysoký	velmi vysoký
Cheb	velmi vysoký	Nízký
Aš	velmi vysoký	Nízký
Mariánské Lázně	velmi vysoký	Nízký

Indexy sociálních problémů vysvětlují přibližně 70 % rozdílů vzdělávací neúspěšnosti mezi regiony. Destabilizující chudoba ovlivňuje vzdělávací neúspěšnost výrazně silněji než socioekonomické znevýhodnění.

Zaostávání vzdělávání za sociální situací může být dáno specifickými faktory, které neměříme (například počet dětí zahraničních agenturních pracovníků) či schopností sociálního systému obce a kraje pomáhat rodinám v nouzi. Příčiny ale mohou být i v samotném vzdělání: v kvalitě řízení škol, v dostupnosti kvalitních učitelů, psychologů a dalších podpurných profesí či v předškolní péči, která pomáhá znevýhodněným dětem. Důvodem mohou být také velké rozdíly v kvalitě škol v kontextu situací, ve kterých často sociálně znevýhodněné děti končí na horších či částečně segregovaných školách.

Jedním typem zaostávajících ORP jsou ty, ve kterých existují vysoké sociální problémy, které sociální systém a vzdělávání neřeší. Vzdělávací neúspěšnost je zde tak ještě výrazně vyšší, než by sociální situaci odpovídalo. Nižší neúspěšnost, než by odpovídalo sociální situaci, má řada ORP, která se snaží o zlepšení sociální a vzdělávací situace omezením segregace, prací s komunitami, předškolním vzděláváním a zapojením sociální práce. Příkladem je Krnov, ale řada dalších ORP v Moravskoslezském a někdy i v Karlovarském a Ústeckém kraji.

Mezi ORP, ve kterých vzdělávání odpovídá sociální situaci, patří ty s nízkými sociálními i vzdělávacími problémy (mimo jiné Praha a její okolí). Ale i ORP s vysokými sociálními problémy a odpovídající vzdělávací neúspěšností, jako Broumov, Havířov nebo Sokolov. V těchto místech nelze na zlepšení vzdělávání rezignovat, ale je třeba se zaměřit i na řešení výchozích sociálních problémů rodin. **Výrazně vyšší vztah se vzdělávací neúspěšností má destabilizující chudoba než socioekonomické znevýhodnění.** To naznačuje, že sociální problémy jako exekuce rodičů nebo neadekvátní bydlení jsou pro vzdělávací neúspěšnost podstatnější. Například, žák má velmi obtížnou přípravu do školy, pokud rodina bydlí na ubytovně nebo bez stálé střechy nad hlavou. Nízké vzdělání rodičů také ovlivňuje neúspěšnost, do jaké míry je například rodič schopen dítěti pomáhat, ale vztah je více nepřímý. Je potřeba podotknout, že ačkoliv je tento vztah slabší, jde o souvislost s výraznými problémy jako propadání nebo nedokončování základního vzdělání. Je možné, že socioekonomické znevýhodnění může souviset například s mírnějšími formami neúspěchu jako nižší prospěch.

Index vzdělávacích problémů

Index postihuje nejzávažnější vzdělávací problémy — míru propadání, nedokončování ZŠ a vysoké absence. Ty často končí nedosažením středního vzdělání, absencí klíčových kompetencí, neúspěchem na pracovním trhu a chudobou či sociálním vyloučením. Míra nedokončování ZŠ, propadání a vysokých absencí spolu úzce regionálně souvisí. Jsou to různé projevy jednoho problému — vzdělávací neúspěšnosti. Karlovarský kraj má problémy ve vzdělávání, ale i zde je 1 ORP, které nepatří do pětiny Česka s nejvyšší neúspěšností (Karlovy Vary). Celkově lze říct, že vzdělávací problémy v Karlovarském kraji jsou podmíněné celkově vyšší chudobou a sociálním vyloučením regionu; KK patří mezi strukturálně postižené kraje.

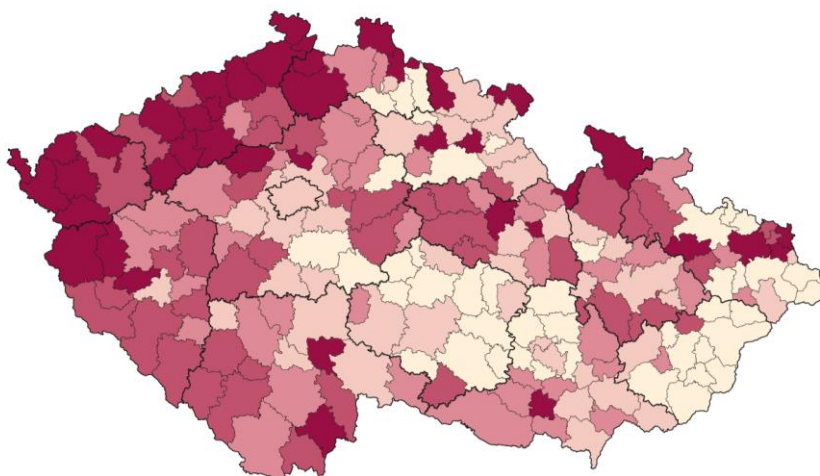
Celkový pohled (průměry jsou uvedeny za školní roky 2018/2019 a 2019/2020):

INDEX VZDĚLÁVACÍCH PROBLÉMŮ

Vzdělávací problémy na základních školách v ORP

● velmi vysoké ● vysoké ● střední ● nízké ● velmi nízké

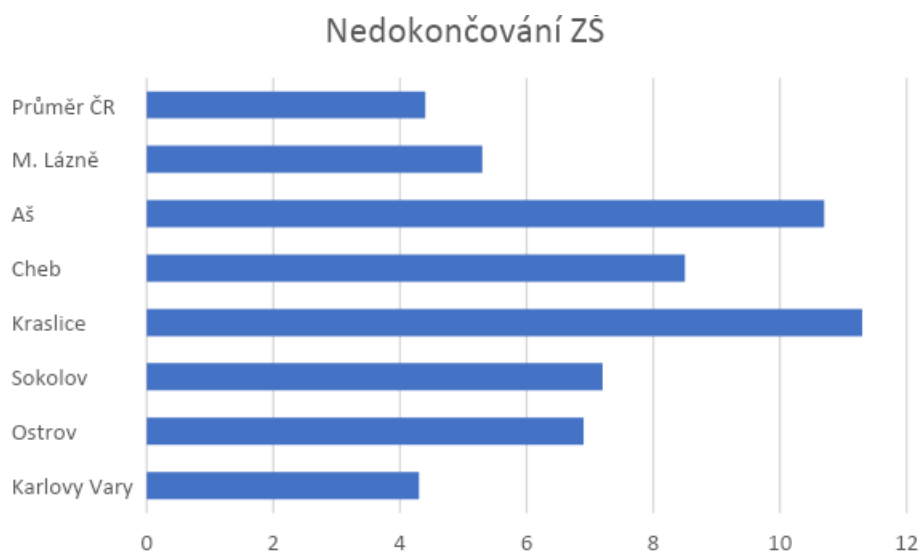

více informací na mapavzdelavani.cz/vzdelavaci-problemy

Celorepublikový průměr žáků, kteří nedokončili základní vzdělání, činí 4,4 %, v ORP Kraslice jich je 11,3 %, v Aši 10,7 %. V Karlovarském kraji se celorepublikovému průměru nejvíce přiblížily ORP Karlovy Vary se 4,3 % a Mariánské Lázně s 5,3 %.

Nedokončení základní či střední školy vede k omezenému uplatnění v dalším životě a stojí veřejné systémy 2–3 miliony Kč kvůli snížení odvodů/daní a dávek a vede k mezigeneračnímu přenosu chudoby a vyloučení.¹¹

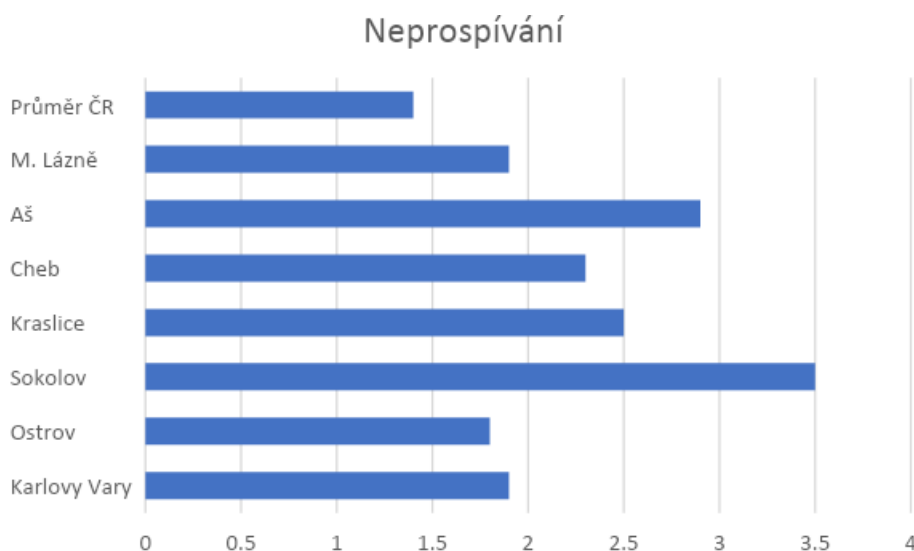
Podíl žáků, kteří nedokončili základní vzdělání (v %) – na konci školního roku obdrželi na vysvědčení hodnocení „neprospěl/a“:

¹¹ Zdroj: <https://www.mapavzdelavani.cz/vzdelavaci-problemy?orp=671&tab=jak-se-index-pocita#jak-se-index-pocita>

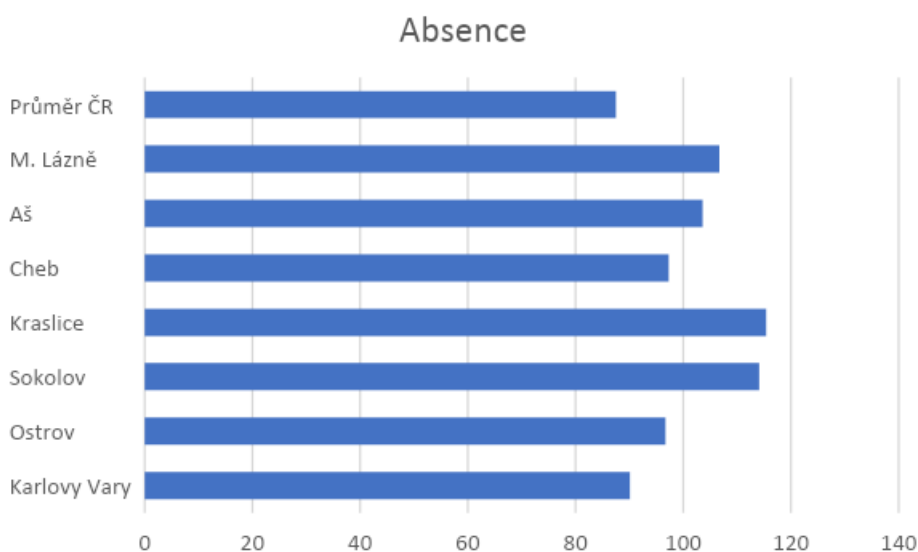
Celorepublikový průměr neprospívajících žáků je 1,4 %. Průměru se nejvíce přibližují ORP Ostrov s 1,8 % a Karlovy Vary s Mariánskými Lázněmi, kde procento neprospívajících žáků činí shodně 1,9 %. Naopak nejvyšší procento neprospívajících žáků se vyskytuje v ORP Sokolov, kde je 3,5 % a v ORP Aš, kde je 2,9 % neprospívajících žáků¹².

Podíl neprospívajících žáků v základním školství (v %) – ukončili povinnou školní docházku dříve, než v 9. ročníku (průměr za školní roky 2018/2019 a 2019/2020):

Celorepublikový průměr počtu zameškaných hodin činí 87,5 hod za školní rok. Ve všech ORP Karlovarského kraje je průměr vyšší. Přesto se průměrné hodnotě v ČR nejvíce přibližuje ORP Karlovy Vary s počtem 90,1 hod, nejvíce se průměru v ČR vzdalují ORP Kraslice (115,4 hod) a Sokolov (114,1 hod).

Průměrný počet zameškaných hodin za rok (omluvené a neomluvené zameškané hodiny):

¹² Zdroj: <https://www.mapavzdelavani.cz/vzdelavaci-problemy?orp=671&tab=jak-se-index-pocita#jak-se-index-pocita>

Index financování škol

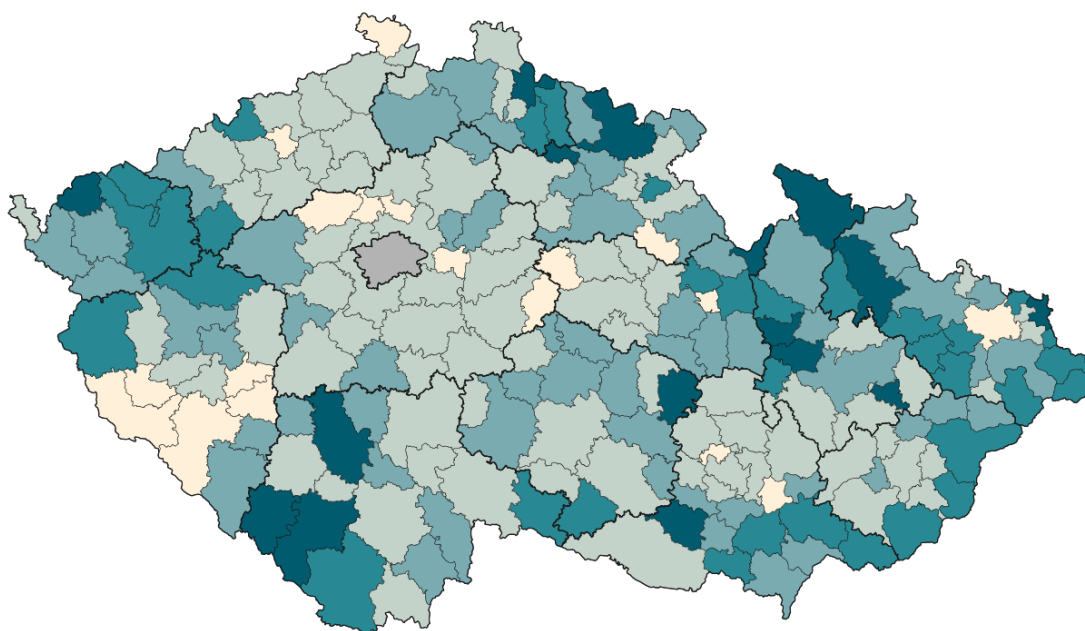
Index financování škol zahrnuje finance od státu, zřizovatelů, tedy obcí, a z dotací. Vzdělávání znevýhodněných žáků vyžaduje kvalitní pedagogy, podpůrné pracovníky a dobré vybavení. Proto by financování školství mělo výrazně více odrážet sociální situaci obyvatel, a to především destabilizující chudobu, která se vzděláváním souvisí nejvíce. To se v Česku neděje ani z financí od státu, obcí, ani z dotací. Zkoumané období je 2017–2019 pro data obcí a dotací a 2020 a 2021 pro data státu.

INDEX FINANCOVÁNÍ NA ŽÁKA

Celkové financování ročně na žáka v ZŠ v rámci ORP

○ 52–56 tisíc Kč ○ 56–60 tisíc Kč ● 60–64 tisíc Kč ● 64–68 tisíc Kč ● 68–72,5 tisíc Kč ● data chybí

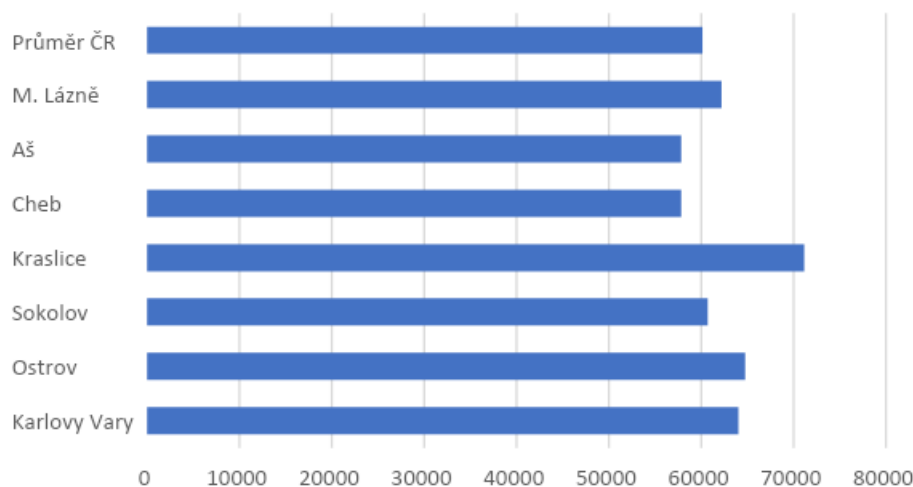
více informací na mapavzdelavani.cz/financovani-skol

Celkovou částku tvoří finance od státu, od obce a dotace. Všechny finance jsou neinvestičního charakteru. Finance od státu zahrnují platy pedagogických a nepedagogických pracovníků včetně asistentů pedagogů a ostatní neinvestiční výdaje. Jedná se o prostředky zasílané školám přímo ze státního rozpočtu. Finance obcí zahrnují běžnou údržbu budov, náklady na energie a příspěvek na mzdy pedagogických a nepedagogických pracovníků včetně například často sdílených pozic jako školní psychologové. Dotační finance zahrnují prostředky z evropských fondů na vzdělávání (OP VVV) a dotační programy národní, krajské i obecní.

Destabilizující chudoba (exekuce, bytová nouze rodin apod.) výrazně souvisí se vzdělávací neúspěšností, ale financování na ni nereaguje. Naopak, více peněz dostávají ORP, které více trpí obecným socioekonomickým znevýhodněním (nižší vzdělání rodičů, dlouhodobě vyšší nezaměstnanost). Je to mimo jiné proto, že jde o rurální regiony s menšími školami. Obecné socioekonomické znevýhodnění regionu není ale tak významným prediktorem neúspěšnosti. Financování se tak proto stále míjí účinkem, pokud jím má být redukce neúspěšnosti.

Celkově tak české financování představuje administrativně velmi složitý systém, který navíc dostatečně nepomáhá školám reagovat na sociální znevýhodnění žáků.

Celkové financování ročně na žáka ZŠ v rámci ORP:

Závěry:

- s vyšším zaostáváním klesají finance;
- financování na destabilizující chudobu nereaguje;
- finance jsou vyšší v ORP s vyšším socioekonomickým znevýhodněním.

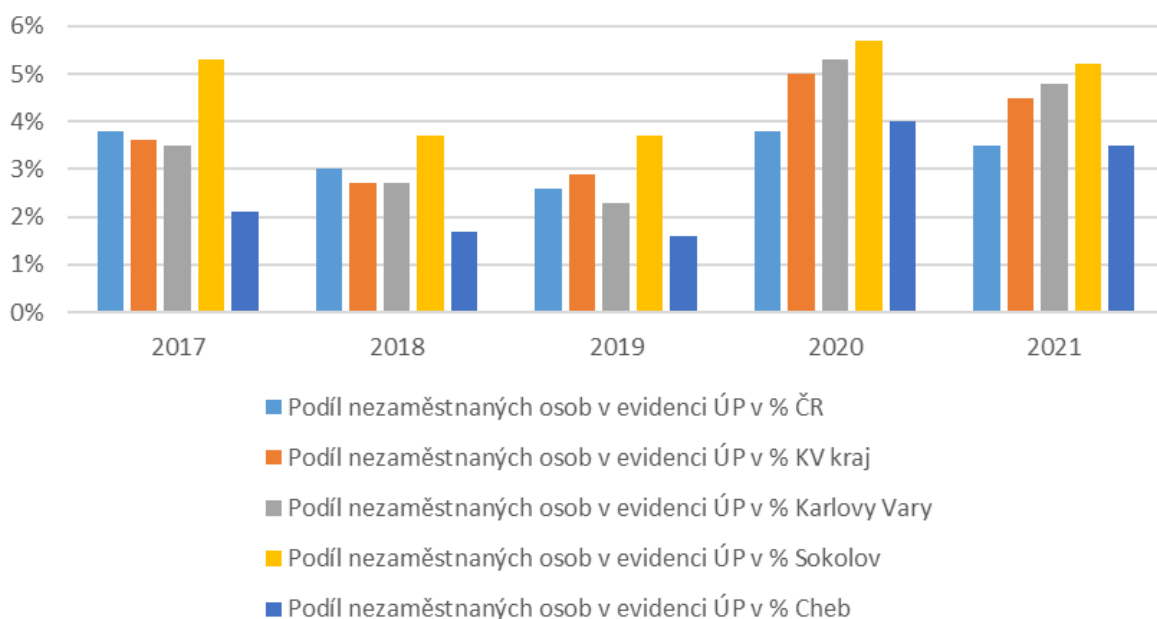
Oblast nezaměstnanosti

Průměrná nezaměstnanost v letech 2017–2021, které mohou být považovány za roky ekonomické prosperity, činila 3,34 % osob v evidenci v celé ČR. Pod touto hodnotou se nachází hodnoty ORP Aš s 1,3 %, Cheb s 1,7 % a ORP Mariánské Lázně s 2,2 %, kde se dají nižší hodnoty dovést blízkostí hranice s Německem a dobrou dojezdností přes hranici. Pod průměrnou hodnotou se nachází také ORP Karlovy Vary s průměrnou hodnotou 3,72 %. Nejvyšší procento nezaměstnaných osob ve sledovaném období v evidenci ÚP ČR je v ORP Sokolov s průměrnou hodnotou 4,72 %, přičemž v roce 2020 to bylo již 5,7 % a v roce 2021 5,2 % nezaměstnaných osob.

Vedle těchto sledovaných čísel se však vyskytuje určité procento obyvatel, kteří nejsou v evidenci ÚP ČR, nejsou tedy zahrnuti ve statistikách a nejsou ani dohledatelní a sledovatelní z pohledu vykazovaných čísel ve statistikách ÚP ČR.

Není neobvyklým jevem, že v sociálně vyloučených lokalitách se procento nezaměstnaných osob pohybuje v rozmezí 20–80 % průběžného obyvatelstva.

Podíl nezaměstnaných osob v evidenci ÚP ČR v %

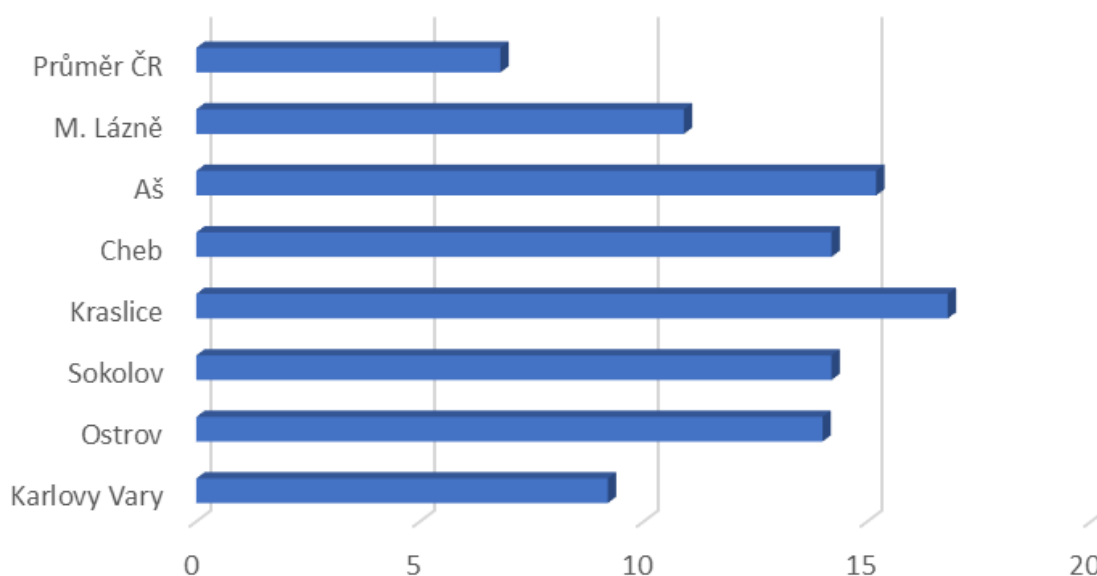

Podíl dospělých uchazečů o zaměstnání s maximálním dokončeným základním vzděláním (v %)

Vzdělání jako osobní hodnota každého jedince se projevuje v celorepublikovém průměru 6,8 % podílu dospělých osob s maximálním ukončeným základním vzděláním. Všechny ORP v Karlovarském kraji mají hodnoty podstatně vyšší. Nejlépe se v Kraji jeví hodnota ORP Karlovy Vary s 9 %, nejvyšší hodnoty mají ORP Kraslice s 16,8 %, Aš s 15,2 % a se shodnou hodnotou 14,2 % ORP Sokolov a Cheb. Údaje pochází z roku 2011, kdy proběhlo sčítání lidu, domů a bytů. V době, kdy byla zpracována analytická část dokumentu, nebyla data ze Sčítání z roku 2021 ještě zveřejněna.

Podíl dospělých uchazečů o zaměstnání s maximálním dokončeným základním vzděláním (v %):

Velmi nízké vzdělání

Zadluženost obyvatel kraje

Podle Barometru úvěrového trhu, který byl aktualizován k 31. 12. 2021, vzrostlo celkové zadlužení českých domácností na tzv. úvěrech na spotřebu o 365 miliard Kč. Celkový dluh domácností za rok 2021 činí dle (NE)bankovního registru klientských informací 2,97 biliónů korun. Přičemž v roce 2019 tento dluh činil 2,46 biliónů korun. Úvěry na spotřebu se rozumí krátkodobé neúčelové půjčky bez ručení. Takový typ úvěrů poskytují bankovní i nebankovní společnosti. Jsou tedy dostupné široké skupině obyvatel ČR.

Kromě zvýšeného objemu poskytnutých úvěrů na spotřebu vzrostla v roce 2021 i průměrná jistina půjčených prostředků. Ta činí již 220 000 Kč. Na prohlubující se zadluženosti obyvatel ČR má svůj podíl, na jedné straně, systémové nastavení dostupnosti půjček (vznik, fungování a pozdní regulace nebankovního trhu) povzbuzované četnou reklamní lobby a na straně druhé neúměrné vyhodnocení vlastní práceschopnosti dlužníka ovlivněná sociální zátěží nebo impulzivní naplňování společenského statusu neodpovídajícím reálným finančním možnostem dlužníka nebo tímto způsobem řešení existenčních problémů, především spojených se zajištěním bydlení.

Zhoršená platební morálka je zaznamenána ve všech 3 strukturálně postižených krajích ČR. V Ústeckém kraji se jedná o 10,8 % obyvatel, v Karlovarském o 10,2 % a v Moravskoslezském o 9,2 % obyvatel. Věřitelé uplatňují vůči neplatičům vlastní vymáhací postupy nebo si na vymáhání najímají soukromé společnosti. Pokud nejsou v mimosoudním vymáhání úspěšní, uplatňují svá práva předžalobní výzvou k úhradě, případně poté žalobou ukončenou návrhem na zahájení exekučního výkonu.

Karlovarský kraj je dlouhodobě, z pohledu zadluženosti svých obyvatel, druhým nejzátíženějším krajem ČR. Ukazatelem míry zadlužení obyvatel je podíl osob starších 15 let v exekucích. Povzbudivou zprávou je (viz tabulka níže), že i Karlovarský kraj kopíruje republikový trend exekuoovaných, ve kterém klesá počet osob v exekuci. Bohužel, společně s ním roste (prohlubuje se) zadluženost jednotlivce. Míra pře/zadlužení jednotlivce je zásadním ukazatelem motivace řešení zadluženosti dané osoby, a tedy i změny na obecní i krajské úrovni.

Z praxe dluhových poradců lze konstatovat, že pro úspěšnou aktivaci a motivaci k řešení vlastní zadluženosti je hranice 6, maximálně 7 exekucí. Z dat z Mapy exekucí uvedených níže lze vyčíst zadluženost v jednotlivých věkových kategoriích a zároveň stanovit průměr počtu exekucí na osobu. Ten se podle dat k počátku 3/2020 zvýšil oproti roku 2019 ze 4,8 na 5,2 exekuce na úrovni kraje. Při porovnání jednotlivých ORP k tomuto datu se většina z nich pohybovala na krajském průměru, s výjimkou ORP Kraslice (5,6) a ORP Aš s nejvyšším průměrem exekuce na osobu 6,2, z čehož vyplývá, že příležitost k motivaci a řešení zadluženosti obyvatel Karlovarského kraje je nadějnou výzvou.

Počty exekovaných v Karlovarském kraji

Název ORP	Počet osob v exekuci		Počet exekucí		Počet dětí a mladistvých v exekuci		Počet osob 18-29 let v exekuci		Počet seniorů (65+ let) v exekuci		% podíl osob v exekuci (přepočet na obyvatelstvo 15+ let)	
	2017	2020	2017	2020	2017	2020	2017	2020	2017	2020	2017	2020
Aš	2 955	2 211	14 003	13 863	11	25	389	311	183	207	20,05	14,94
Cheb	7 384	6 958	33 838	34 635	16	73	1 076	851	492	586	17,53	16,52
Karlovy Vary	10 893	10 116	49 319	50 266	57	148	1 250	1 079	831	968	14,52	13,55
Kraslice	2 552	2 554	13 418	14 504	21	24	339	293	202	246	22,89	22,98
Mariánské Lázně	3 035	2 798	14 692	14 344	50	68	405	312	224	265	14,74	13,64
Ostrov	4 179	4 161	19 992	21 502	14	43	511	386	292	381	17,58	17,68
Sokolov	13 217	11 863	66 393	63 182	244	209	1 883	1 492	880	1 008	20,67	18,77
Karlovarský kraj	44 215	40 661	211 655	212 296	413	590	5 853	4 724	3 104	3 661	17,59	16,27

Zadluženost v kontextu insolvenční

Jediným komplexním řešením celkové zadluženosti jednotlivce, které poskytuje legislativa ČR, je institut prohlášení úpadku neboli insolvence. Na insolvenční lze pohlížet jako na aktivní řešení vlastní předluženosti daného dlužníka / rodiny, ale také jako na „osobní bankrot“ čili osobní selhání. Proto jsou zákonné podmínky vstupu do insolvence, oproti jiným evropským státům, v ČR stále přísné. Ze zkušeností místních neziskových organizací lze konstatovat, že vstup do insolvence je pro většinu osob ze sociálně vyloučených lokalit a dalších zvláště zranitelných osob (samoživitelé, zaměstnanci se mzdou na úrovni příjmové chudoby, senioři a invalidé s nízkými důchody) stále nedostupný. Přičemž zmírnění podmínek pro vstup do insolvence je pro stát užitečné – přineslo by možnost předluženým osobám ucházet se o pracovní místo na otevřeném trhu práce a tím přineslo úsporu / zisk financí vůči státnímu rozpočtu.

Po poslední novelizaci Zákona o úpadku a jeho řešení (insolvenční zákon) č. 182/2006 Sb. v roce 2019 byly sice podmínky vstupu do insolvence zmírněny, přesto zavedení institutu zvláště zranitelných osob a pro ně zkrácení oddlužení na 3 roky, ani přezkum maximálního úsilí k úhradě splacení min. 30 % závazků společně s nastavením minimální splátky nepřispěly k očekávanému několikanásobnému zájmu o vstup do insolvence. Podle výzkumu, který pro organizace RUBIKON Centrum, Institut prevence a řešení předlužení a Charita ČR zpracovala výzkumná organizace PAQ Research, je „*Nejčastější bariérou odrazující od vstupu do oddlužení ... skutečnost, že srážky z příjmů některých dlužníků mohou být o 2 až 7 tisíc korun vyšší, než v exekuci (vadí to 58 procentům všech dlužníků)*“. Dalšími uváděnými bariérami pro vstup do oddlužení jsou veřejné uvádění osobních informací v insolvenčním rejstříku nebo riziko zabavení nemovitosti a majetku. O nemovitost mohou dlužníci přijít, i když její cena výrazně přesahuje výši dluhu. Lidi také odrazují komplikace při vstupu do oddlužení.

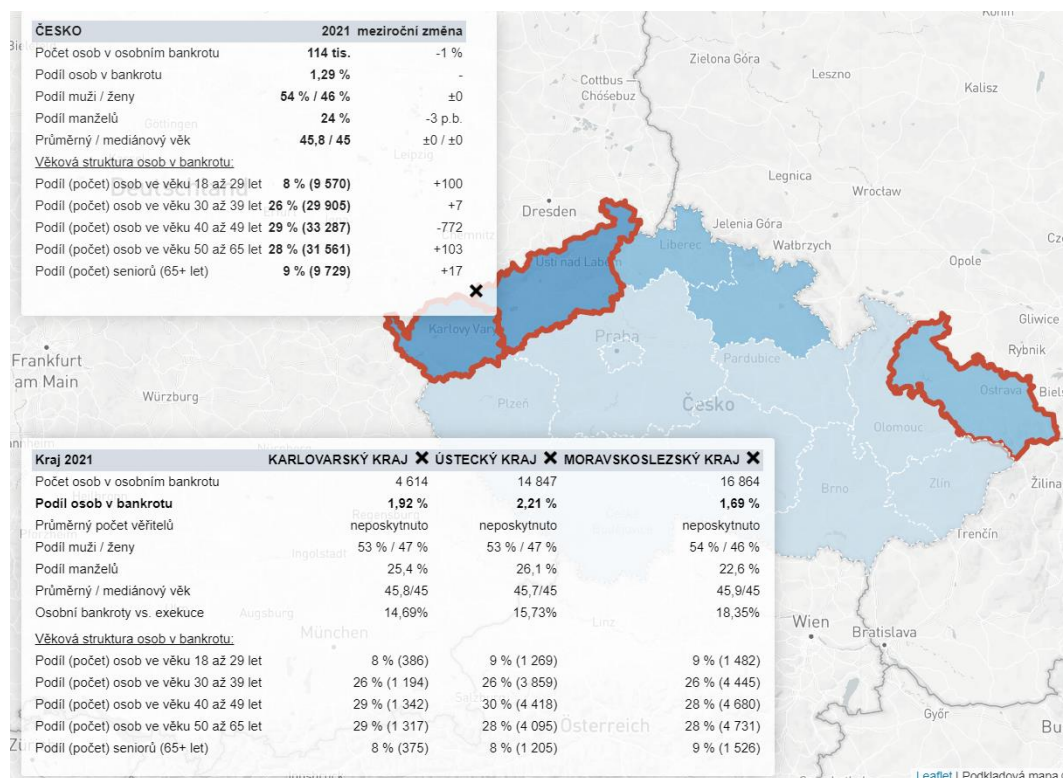
Například to, že na začátku insolvenčního řízení musí platit zároveň náklady insolvenčního správce a zároveň také exekuční srážky, na což často nemají peníze. Mnozí z dlužníků uváděli i to, že překážkou pro jejich vstup do oddlužení je jeho nejistý konec, respektive, že se jim nepodaří splnit podmínku splacení 30 procent dluhu a o splnění oddlužení tak bude rozhodovat soud na základě nejasných kritérií. To s sebou nese riziko, že se po 5 letech vrátí zpět do exekucí.¹³

ČR má v současné době povinnost přijmout evropskou směrnici pro podnikající subjekty se zkrácením lhůty na 3 roky. Ministerstvo spravedlnosti se ve své důvodové zprávě přiklání ke sjednocení státní a evropské legislativy. Tzn. zkrátit délku oddlužení pro všechny na 3 roky. Další podmínky stanoví zákonodárci v aktuálně připravované implementaci směrnice do zákona. Předpoklad účinnosti novelizace je během roku 2023.

Insolvence v Karlovarském kraji

Jak ukazují statistická data z Mapy bankrotů níže, je podíl dlužníků s exekucemi, kteří svou předluženost řeší insolvenčí pouze 11,57 %. Přesto je celkový podíl osob v insolvenční vyšší, nežli je republikový průměr (1,29 %), činí 1,92 % což je 4 614 obyvatel Karlovarského kraje. Vyšší míra úspěšnosti obyvatel Karlovarského kraje při vstupu a schválení insolvence je způsobena bezplatnou dostupností poradenských služeb zpracovávajících insolvenční návrhy (viz síť podpory) a také pracovními příležitostmi v Německu. Průměrný věk osob v insolvenční je 45 let, nejčetnějšími věkovými kategoriemi v insolvenční v Karlovarském kraji jsou osoby ve věku od 40 do 65 let. Nejvíce zastoupenou věkovou kategorií je v ČR ta od 40 do 49 let. Častým důvodem vstupu do insolvence u této kategorie osob bývá rozpad rodinných / partnerských vztahů, změna zdravotního stavu i jakési „zmoudření z nešvarů mladické nerozvážnosti“.

S ohledem na současnou energetickou krizi, vysokou míru inflace a zdražování, včetně zvyšování úrokových sazeb u hypoték začíná zadlužení do občanských a dluhových poraden přivádět i osoby se středně vysokými příjmy, které začínají mít potíže s úhradou měsíčních výdajů. Podle dluhových expertů současná situace povede do půl až jednoho roka ke zvýšení počtu osob v exekucích, a proto je zásadní zpřístupnit insolvenční většímu počtu obyvatel ČR. Proto je žádoucí podporovat dostupnost insolvence na místní úrovni celého Karlovarského kraje.

¹³ Zdroj: <https://www.institut-predluzeni.cz/novinky/vyzkum-k-oddluzeni-odrazuje-vyse-srazek-i-neznalost-zmena-parametru-muze-vyresit-neresitelné-exekuce-57/>

Síť podpory zadluženým obyvatelům Karlovarského kraje

Předlužení a zadlužení občané Karlovarského kraje mohou pro řešení své tísně využít poradenských služeb komerčních (placených, ať už přímo nebo nepřímo za úkon) poraden nebo bezplatných poraden, registrovaných sociálních služeb odborného sociálního poradenství.

Poskytovatelé odborného sociálního poradenství se zaměřením na dluhové poradenství v kraji ke dni 31. 5. 2022:

Název poskytovatele odborného sociálního poradenství	Územní působnost	Cílová skupina	Forma poskytování	Kapacita – počet úvazků pracovníků v přímé péči (dle AP 2022)	Okamžitá kapacita sociální služby
Český západ, o. p. s.	Tepelsko, Toužimsko, Žluticko, Bočovsko, Bečovsko	osoby v krizi	ambulantní i terénní	2,6	1 klient u ambulantní formy, 5 klientů u terénní formy
Člověk v tísní, o. p. s.	Karlovy Vary, Ostrov, Chodov, Sokolov, Cheb	osoby v krizi, osoby žijící v sociálně vyloučených lokalitách nebo sociálním vyloučením ohrožené za/předlužené osoby	ambulantní	5	5 klientů
Diecézní charita Plzeň	Cheb	oběti trestné činnosti, osoby bez přístřeší, osoby v krizi, osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách, osoby, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy	ambulantní	1,4	1 klient
Gopala o. p. s.	Nejdek, Nové Sedlo, terénní – Karlovarský kraj	osoby v krizi za/předlužené osoby	ambulantní i terénní	5,5	4 klienti u ambulantní formy, 7 klientů u terénní formy
KSK Centrum o. p. s.	Karlovy Vary, terénní – Karlovarský kraj	osoby v krizi	ambulantní i terénní	4,54	2 klienti u ambulantní formy, 2 klienti u terénní formy
Pomoc v nouzi, o. p. s.	Sokolov	osoby v krizi	ambulantní i terénní	2,15	3 klienti u ambulantní formy, 2 klienti u terénní formy
Res Vitae, z. s.	Karlovy Vary	oběti domácího násilí, osoby v krizi, rodiny s dítětem/děťmi	ambulantní	1	3
Bezplatné poradenství poskytované mimo systém sociálních služeb					
Rubikon Centrum z. ú.	Cheb, Chodov	osoby s trestní minulostí a jejich rodiny, za/předlužené osoby	ambulantní		

Z pohledu místní dostupnosti odborné podpory je, dle údajů výše, dlužníkům v Karlovarském kraji poskytovateli tato podpora zajištěna vhodně. Dlužníkům jsou dostupná jak poradenská místa (kanceláře) v ambulantní formě, tak možnost využít, zpravidla na předchozí objednání tzv. terénní

poradenství. Terénní forma poskytování znamená, že poradci navštíví dlužníka doma nebo v jiném místě, které odbourá bariéry dopravní dostupnosti, nedostatku finančních prostředků na dopravu, zhoršený zdravotní stav či jiné složitější rodinné a sociální situace. Terénní forma poskytování poradenství je významná i pro získávání a oslovení nových zájemců o využití služeb. Je vhodné zajistit poskytování OSP vedle ambulantní i v terénní formě; dále doplnit vhodné způsoby spolupráce s ostatními preventivními sociálními službami a s odbory sociálních věcí obecních úřadů obcí.

Do budoucna je, ze střednědobého hlediska, zásadní monitorovat a aktualizovat poptávku po těchto odborných službách a aktualizovat jejich personální kapacity, včetně zajištění stabilního financování těchto služeb.

Dle Sarpa (2018)¹⁴ celkem 89,4 % odsouzených přiznává nějakou formu finančních závazků (v této publikaci celkový soubor činí 27 880 odsouzených) a dle zkušeností RUBIKON Centra v Karlovarském kraji řeší oblast zadluženosti více než 85 % osob. Dluhy jsou zároveň jeden z hlavních důvodů recidivy (dle výzkumů IKSP)¹⁵ a cílová skupina osob s trestní minulostí má ve většině případů dluhy specifické – plynou z trestní minulosti.

Příjemci sociálních dávek

Lidé v příjmové chudobě jsou podle definice Českého statistického úřadu ti, kteří žijí s příjmem 14 782 korun na osobu na měsíc. Tato částka byla definovaná v roce 2019, rok před koronavirovou krizí. Každý měsíc je upravená podle momentální inflace.

Do čísel níže uvedených nejsou promítnuty počty všech osob žijících v chudobě. Jedná se o osoby, které požádaly o sociální dávky, doložily veškeré potřebné přílohy a dávky jim byly přiděleny.

Při komunikaci níže uvedených čísel pracujeme s tím, že jedna vyplacená dávka v průměru odpovídá dvěma osobám v hmotné nouzi, tj. cca dvojnásobek počtu příspěvků na živobytí se rovná počtu osob v hmotné nouzi. Tedy, že lze počet příjemců příspěvku na živobytí, respektive odhad počtu osob žijících v domácnostech pobírajících příspěvek na živobytí, označit za minimální počet lidí žijících v chudobě v daném území.

Počet příspěvků na živobytí vyplacených v průměrném měsíci		
	rok 2019	rok 2020
Aš	128	130
Cheb	240	273
Karlovy Vary	619	671
Kraslice	182	197
Mariánské Lázně	121	123
Ostrov	256	262
Sokolov	1034	1056
Karlovarský kraj	2580	2712

Dle interních statistik RUBIKON Centra, které se věnuje spolupráci s osobami s trestní minulostí v Karlovarském kraji, v období od 1. 1. 2012 do 30. 6. 2022 RUBIKON Centrum spolupracovalo v Kraji s celkem 1104 osobami s trestní minulostí. Suma nezahrnuje počet spolupracujících osob, které byly ještě ve věznici, a naopak zahrnuje jen osoby s trestní minulostí, kterým RUBIKON Centrum mohl nabídnout spolupráci v rámci svých omezených kapacit a jen v rámci svých poboček a kontaktních pracovišť (tj. Chodov, Karlovy Vary, Sokolov, Cheb). Z toho lze odvodit, že počet potřebných osob s trestní minulostí je mnohonásobně vyšší. Ze vzorku 1104 osob s trestní minulostí spolupracujících s RC bylo:

- 925 mužů a 179 žen;
- v průměrném věku 43 let;

¹⁴ <https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/ostatni/sarpo/sarpo-charakteristiky-odsouzenych-v-ceskych-veznicich.pdf>

¹⁵ <http://www.ok.cz/iksp/>

- 63 % se základním vzděláním;
- 23 % se středním odborným vzděláním;
- 13 % se středoškolským vzděláním;
- 1 % s vyšším odborným nebo vysokoškolským vzděláním (8 klientů).

Obecně u všech klientů RUBIKON Centra v roce 2021 dále platilo, že hledali pomoc v následujících oblastech (ty se překrývají, nelze sčítat):

- 85 % řeší oblast finanční situace a bydlení;
- 63 % řeší oblast práce, vzdělání a dovedností;
- 27,5 % řeší oblast fyzického a duševního zdraví;
- 22 % řeší oblast vztahů a volného času.

Vazba na koncepční a strategické dokumenty národní a krajské úrovně

Strategie sociálního začleňování 2021–2030, jejímž základním východiskem byl Strategický rámec České republiky 2030 (usnesení vlády č. 292 ze dne 19. dubna 2017) a Národní koncepce realizace politiky soudržnosti v ČR po roce 2020 (usnesení vlády č. 562 ze dne 30. července 2019) si v části 2.2 Podpora sociálního začleňování na místní a regionální úrovni klade za cíl *Vytvořit funkční systémy sociálního začleňování na lokálních a regionálních úrovních v územích s největší koncentrací sociálně vyloučených lokalit a sociálním vyloučením ohrožených osob*. Problematice oblasti bydlení je ve Strategii věnována podrobně celá kapitola 4.6 Přístup k bydlení na str. 86–100, kde je definován *přístup k bydlení jako základní podmínka sociálního začlenění jednotlivců i rodin; a bezdomovectví je chápáno jako extrémní sociální vyloučení, znemožňující přístup osob k dalším zdrojům*.

Podobně ve Strategii regionálního rozvoje ČR 2021+ je v části 3.2 stanoven globální cíl, na který předkládaná Strategie SZ v Karlovarském kraji přímo navazuje: *Ve strukturálně postižených krajích jsou nastartovány zásadní změny směřující k jejich hospodářské transformaci na nové, konkurenceschopné obory a jsou v nich efektivně řešeny sociální a environmentální problémy*.

V Programu rozvoje Karlovarského kraje 2021+ existuje provázanost s prioritní oblastí 4 Sociální oblast a zdravotnictví s podoblastí 4.1 Sociální oblast, v analytické části na str. 137 Sociálně vyloučené lokality a v návrhové části je v souladu se Specifickým cílem 4.1.2 *Posílení sociální stability*. Zde doplňuje navrhovaná opatření Opatření 4.1.2.1 *Prevence vzniku a řešení nepříznivé situace sociálně vyloučených osob a osob sociálním vyloučením ohrožených na celém území kraje* a Opatření 4.1.2.2 *Prevence kriminality a sociálně patologických jevů*.

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Karlovarského kraje 2020–2024 deklaruje v úvodní části svůj záměr *zvýšení kvality vzdělávání, zajištění podmínek pro společenský vývoj, propojení vzdělávání s trhem práce a posílení principu rovného přístupu ke vzdělávání*. Zaměřuje se na *snížení rizik neúspěchu mladých lidí ve vzdělávání, s významným vlivem na kvalitu jejich života i na jejich úspěch na trhu práce*. Podporuje *zlepšení kvality a efektivitu vzdělávání a odborné přípravy, spravedlivost, sociální soudržnost a aktivní občanství, zlepšování kreativity a inovativnosti a rozvoj podnikatelských schopností na všech úrovních vzdělávání a odborné přípravy*. Uvedené záměry mají pozitivní vliv na omezení mezigenerační reprodukce sociálního vyloučení nastupující generace mladých lidí v Karlovarském kraji.

Strategie sociálního začleňování v Karlovarském kraji je v souladu se Školskou inkluzivní koncepcí Karlovarského kraje v části Cíle krátkodobé 1. *Spolupráce s rodinou a dalšími subjekty*, především v cílech: *Poskytování poradenství pro ZZ na půdě školy, Otevření školy a vzdělávacího procesu ZZ, Podpora škol při zapojení do organizace komunitních aktivit v obci ve školách, které aktivity dosud nerealizují, Šíření metod práce s cizinci do všech úrovní škol v kraji*. V části Cíle dlouhodobé se jedná především o soulad s cíli *Spolupráce s rodinou a dalšími subjekty*, a to: *Rozšíření nabídky neformálního vzdělávání pro děti a žáky a ZZ, Využití společného vzdělávání ke změně postojů vedení škol vůči strategii vzdělávání na dané škole, Rozvoj komunitních aktivit v obcích, kde škola má charakter komunitního centra a Zajištění dlouhodobého financování vzdělávání dětí a žáků mimo výuku – cvičení a projekty*.

Plán dopravní obslužnosti územního obvodu Karlovarského kraje na období let 2016–2028 zmiňuje ve své části 2.3 Demografický vývoj, prostor a doprava 2.3.2 *Důsledky pro dopravu z titulu demografických změn*, v odstavci d) *Dosažitelnost a bezpečnost jsou důležitější, než vysoká rychlost* uvádí problematiku *zabezpečení mobility osob bez vlastního automobilu (též dětí a mladistvých) a lidí, kteří jsou ve své mobilitě omezení, např. tělesnými nedostatky nebo nedostačujícími finančními prostředky*. Tento bod přímo navazuje na navrhované opatření části Strategie *Prevence mezigenerační reprodukce sociálního vyloučení – šanci na úspěšný život má každý*, 2.3 Posílení dopravní dostupnosti podle dojezdovosti do měst se širší nabídkou vzdělávacích oborů.

V Plánu spravedlivé územní transformace 2021–2030 v Programu č. 4 *Spolupráce* se uvádí, že je *cílem do roku 2030 dlouhodobými programy spolupráce ve vyloučených lokalitách snížit jejich počet na polovinu, participace obyvatel a zastavení odlivu mladých lidí z regionu, posílit znalost kulturního*

dědictví jako zdroje sounáležitosti s regionem a příležitost pro rozvoj cestovního ruchu a vybudovat v okolí větších měst zázemí pro trávení volného času místních obyvatel, zejména rodin s dětmi a pro návštěvníky všech věkových kategorií. Na to navazuje Specifický cíl 4.2 Nikdo není vyloučen, který si dává za cíl inkluzivní rozvoj regionu prostřednictvím posílení sociální stability zejména ve vyloučených lokalitách, prevencí vzniku a řešení nepříznivé situace sociálně vyloučených osob a osob ohrožených sociálním vyloučením nebo jinak znevýhodněných.

Jak jsme pracovali při přípravě Strategie sociálního začleňování Karlovarského kraje?

Strategie sociálního začleňování Karlovarského kraje vznikla v průběhu roku 2022 ve spolupráci kraje a Agentury pro sociální začleňování Ministerstva pro místní rozvoj. Memorandum o spolupráci mezi Karlovarským krajem a Agenturou uzavřené v září 2021 pomohlo vymezit základní témata, která se ukázala být nosná také v průběhu přípravy strategie – podpora dostupnosti bydlení pro osoby v bytové nouzi, podpora předluženým osobám, prevence mezigenerační reprodukce sociálního vyloučení z důvodu předčasných odchodů ze vzdělávání a nedokončování základního vzdělání. Jako relevantní se ukázalo také zaměření aktivit do území s jejich největším rozsahem a posilování kapacit kraje na realizaci opatření v sociálním začleňování.

Využili jsme všechny dostupné zdroje informací, včetně konzultace s místními odborníky a široké spektrum analytických metod, které byly mezi sebou vzájemně propojeny. Jak uvádí i Plán spravedlivé transformace¹⁶, klíčovým faktorem úspěchu je kritické uvažování, syntéza poznání a logická interpretace. Základem naší práce tedy bylo uzavření memoranda kraje a ASZ¹⁷ v roce 2021 a postupný vznik sítě úředníků krajského úřadu a obcí, obohacený o neziskové organizace s detailní místní znalostí, jak vazeb, tak problémů obyvatelů regionu Karlovarského kraje.

Na přípravě celého dokumentu se podíleli za Karlovarský kraj Mgr. Robert Pisár, člen rady KK za oblast sociálních věcí, Mgr. Marta Břehovská, která připravuje koordinaci problematiky sociálního vyloučení obyvatel v Kraji. Za Ministerstvo pro místní rozvoj se na přípravě podílí RNDr. Roman Matoušek, Ph.D., Mgr. Markéta Fišarová, Mgr. Ester Lomová a Bc. Petra Adamovská.

Velké poděkování patří všem pracovníkům Krajského úřadu Karlovarského kraje, kteří svými postřehy, připomínkami a návrhy na doplnění přispěli k úplnosti a správnosti Strategie. Byli jimi za Odbor bezpečnosti a krizového řízení Ing. Bc. Šárka Benešová, za Odbor sociálních věcí Mgr. Jarmila Pavlásková Petřeková, Bc. Barbora Horová a Mgr. Pavel Vaculík, za odbor školství, mládeže a tělovýchovy Mgr. Monika Havlová a Mgr. Janka Kotrabová, za Odbor regionálního rozvoje Ing. Jana Bělohoubková, MPA, za Odbor finanční Ing. Martina Jánská a za Odbor zdravotnictví Ing. Alena Šalátová,

Stejně tak velké poděkování patří místním aktérům a odborníkům, kteří byli do přípravy Strategie zapojeni formou osobních kontaktů, písemných připomínek a online pracovních jednání formou SWOT analýzy. Návrhy Strategie tak měli možnost průběžně komentovat a doplňovat o své zkušenosti a postřehy. Výstupy ze SWOT analýzy byly využity při tvorbě návrhové části, zároveň jsou v nich obsažené návrhy, ke kterým se Kraj bude vracet a dále je rozpracovávat. Zapojili se: Ing. Petr Beránek, Eva Holečková, Mgr. Miroslava Grosserová, Mgr. Jan Kuzebauch, Eva Korfová, PhDr. Albína Radová, Ing. Hladík Milan, MA, Mgr. Lubomír Lupták, Ph.D., Mgr. Jan Němeček, Bc. Marcela Kopecká, DiS., Mgr. Markéta Blažek Černá, Lucie Streichsbierová.

¹⁶ Viz <https://dotaceeu.cz/getmedia/86ad7ee1-0a4a-41f6-a43f-44bb61f30a6e/PSUT-dokument.pdf.aspx>

¹⁷ Spolupráce probíhá v rámci projektu Operačního programu Zaměstnanost „Agentura pro sociální začleňování jako inovační aktér politiky sociálního začleňování“ Registrační číslo: CZ.03.3.X/0.0/0.0/15_018/0006191

CÍLE A OPATŘENÍ

1. Důstojné bydlení je základ života ve společnosti

Podpora dostupnosti bydlení pro osoby v bytové nouzi

Cíle	1.A Podpora aktivit k zajištění dostupného a sociálního bydlení	1.B Prevence ztráty bydlení
-------------	---	-----------------------------

2. Šanci na úspěšný život má každý

Prevence mezigenerační reprodukce sociálního vyloučení

Cíle	2.A Podpora aktivit k zajištění prevence reprodukce sociálního vyloučení	2.B Komplexní a koordinovaná podpora od předškolního věku až po úspěšné dokončení vzdělávání	2.C Podpora pedagogů v rozvoji profesních kompetencí
-------------	--	--	--

3. Dostávat svým závazkům se dá naučit a zvládat

Podpora předluženým osobám

Cíle	3.A Podpora aktivit k zajištění pomoci zadluženým / předluženým osobám	3.B Posilování kompetencí ve finanční gramotnosti mladých lidí	3.C Zajištění profesionálního poradenství a kvalifikované řešení dluhů v sociálních službách	3.D Zrušení dětských exekucí
-------------	--	--	--	------------------------------

4. Pomoc musí být odborná a systémová

Rozvoj kompetencí odborné veřejnosti a budování personálních kapacit

Cíle	4.A Implementační jednotka ve struktuře krajského úřadu (Implementační jednotka KK)	4.B Politická podpora implementace a její udržování	4.C Budování multidisciplinárních týmů napříč organizacemi v Kraji	4.D Budování kapacit a síťování prostřednictvím vzdělávacích akcí
-------------	---	---	--	---

1. Důstojné bydlení je základ života ve společnosti – Podpora dostupnosti bydlení pro osoby v bytové nouzi

Cíle	1.A Podpora aktivit k zajištění dostupného a sociálního bydlení	1.B Prevence ztráty bydlení
-------------	--	------------------------------------

1. Důstojné bydlení je základ života ve společnosti

Podpora dostupnosti bydlení pro osoby v bytové nouzi

Cíle	1.A Podpora aktivit k zajištění dostupného a sociálního bydlení					
Díličí cíle	1.1 Lepší informovanost o možnostech řešení a poskytovaných službách v bydlení		1.2 Krajský garanční a krizový fond na podporu bydlení		1.3 Podpora sociálních služeb	
Navrhovaná opatření	osvěta: → propagace příkladů dobré praxe ukončování bezdomovectví a bytové nouze v kraji; → semináře pro samosprávu; → spolupráce s aktivními aktéry MPSV, MMR, s Platformou pro sociální bydlení, Iniciativou za bydlení atd.	pravidelné informace o poskytovaných službách v oblasti bydlení pro úředníky samospráv a KÚ: → web, → sociální sítě, → workshopy	revize katalogu sociálních služeb s ohledem na služby související se zajištěním bydlení; spolupráce na katalogu SoS v rámci systémového projektu OSV	vytvoření modelu garantovaného bydlení: → metodické uchopení pronájmu bytů soukromníky a zajištění odborné (sociální) pomoci při práci s nájemci; → využití inspirace z jiných krajů, měst, NNO; → kraj nebo organizace spolupracující s krajem uzavře se soukromým majitelem dlouhodobou smlouvu, ve které bude garantovat náhradu škod při pronájmu sociálně vyloučeným domácnostem; → s domácnostmi bude spolupracovat sociální služba nebo obecní sociální pracovník	podrobnější rozpracování oblasti bydlení ve Střednědobém plánu sociálních služeb kraje	zajištění všestranné projektové podpory realizátorům aktivit pro dosažení cíle 1.1. ze strany Implementační jednotky KÚKK
Aktéři	→ Implementační jednotka KK; → Odbor sociálních věcí KK; → Odbor bezpečnosti a krizového řízení KK; → nestátní neziskové organizace; → Agentura pro sociální začleňování; → Odbor regionálního rozvoje KK	→ poskytovatelé sociálních služeb; → zodpovědní pracovníci KÚ KK a obcí	→ Implementační jednotka KK; → Odbor sociálních věcí KK; → Odbor bezpečnosti a krizového řízení KK; → nestátní neziskové organizace; → Agentura pro sociální začleňování (poskytnutí analytických a konzultačních služeb v rámci partnerství)	→ Implementační jednotka KK; → Odbor sociálních věcí KK; → nestátní neziskové organizace; → Agentura pro sociální začleňování; → Odbor regionálního rozvoje KK	→ Implementační jednotka KK; → Odbor sociálních věcí KK; → nestátní neziskové organizace; → Agentura pro sociální začleňování	→ Implementační jednotka KK; → Odbor sociálních věcí KK; → nestátní neziskové organizace; → Agentura pro sociální začleňování
Odpovědnost	→ Odbor bezpečnosti a krizového řízení KK; → Odbor sociálních věcí KK	→ Implementační jednotka KK	→ Odbor sociálních věcí KK	→ Implementační jednotka KK; → Odbor sociálních věcí KK	→ Odbor sociálních věcí KK	→ Implementační jednotka KK
Možné financování	→ běžný rozpočet KÚKK; → projekt KK "Podpora procesu střednědobého plánování rozvoje sociálních služeb v Karlovarském kraji III"	→ běžný rozpočet KÚKK; → projekt KK "Podpora procesu střednědobého plánování rozvoje sociálních služeb v Karlovarském kraji III"	→ běžný rozpočet KÚKK; → projekt KK "Podpora procesu střednědobého plánování rozvoje sociálních služeb v Karlovarském kraji III"	→ grantová výzva/rozpočet na individuální dotace při OSV KÚKK, alokace 0,5 mil. Kč/rok 2023; → OPZ+ výzva Podpora sociálního bydlení (1)	→ projekt KK "Podpora procesu střednědobého plánování rozvoje sociálních služeb v Karlovarském kraji III" → partnerství s ASZ/MMR (poskytnutí analytických a konzultačních služeb)	→ rozpočet KK - personální základ; → další projektové financování např. MMR – NPO, OPZ+ výzva Podpora procesů ve službách – kraje (1)
Finanční nárok na krajský rozpočet a soulad s PRKK	→ bez dalších nároků na krajský rozpočet; → v souladu s PRKK	→ bez dalších nároků na krajský rozpočet; → v souladu s PRKK	→ bez dalších nároků na krajský rozpočet; → v souladu s PRKK	→ 0,5 mil. Kč/rok 2023; → předpoklad navýšení na 1 mil ročně od roku 2024 (podle výsledků pilotního ověření 2023)	→ bez dalších nároků na krajský rozpočet; → v souladu s PRKK	→ krajský rozpočet: osobní náklady spojené s Implementační jednotkou (viz kap. 4)

1. Důstojné bydlení je základ života ve společnosti

Podpora dostupnosti bydlení pro osoby v bytové nouzi

Cíle	1.B Prevence ztráty bydlení				
Dílčí cíle	1.4 Podpora sociálních služeb a podpora rodin, zejména ohrožených dětí				
Navrhovaná opatření	zajištění dostupnosti sociálních služeb na území celého kraje	zlepšení síťování obcí a místních aktérů	aktivní vyhledávání ohrožených rodin	školení služeb a nových zaměstnanců zaměřené na řešení nejčastějších problémů v oblasti bydlení, vč. problémů s energetickou chudobou	sledování a síťování dalších aktérů (mimo síť sociálních služeb) poskytujících služby v souvislosti se zajištěním/udržením bydlení
Aktéři	→ místní aktéři poskytující terénní služby; → obce; → Odbor sociálních věcí KK (všechny tři oddělení); → OŠMT	→ Implementační jednotka KK; → Odbor sociálních věcí KK; → Odbor bezpečnosti a krizového řízení KK; → místní aktéři poskytující služby; → Agentura pro sociální začleňování	→ místní aktéři poskytující terénní služby; → obce; → Úřad práce; → Odbor sociálních věcí KK	→ aktéři působící v oblasti ohrožených rodin	→ místní aktéři poskytující terénní služby; → obce; → Odbor sociálních věcí KK; → Implementační jednotka KK; → Odbor regionálního rozvoje KK
Odpovědnost	→ Karlovarský kraj; → obce	→ místní aktéři poskytující služby	→ místní aktéři poskytující terénní služby; → obce; → Úřad práce	→ Odbor sociálních věcí KK; → sociální služby; → Implementační jednotka KK	→ Implementační jednotka KK; → Odbor sociálních věcí KK
Možné financování	→ rozpočet kraje; → rozpočty obcí; → případně zapojení projektových zdrojů, např. projekt "Podpora procesu SPRSS v KK III" (OSV)	→ běžný rozpočet KÚKK; → projekt KK "Podpora procesu střednědobého plánování rozvoje sociálních služeb v Karlovarském kraji III"	→ rozpočty obcí; → rozpočet kraje; → rozpočty sociálních služeb	→ rozpočty zapojených služeb; → běžný rozpočet KÚKK; → projekt KK "Podpora procesu střednědobého plánování rozvoje sociálních služeb v Karlovarském kraji III"	→ partnerství s ASZ/MMR (poskytnutí analytických a konzultačních služeb)
Finanční nárok na krajský rozpočet a soulad s PRKK	→ podpora projektů ve formě spolufinancování prostřednictvím individuálních dotací OSV KÚKK 250 tisíc Kč/rok 2023	→ bez dalších nároků na krajský rozpočet	→ bez dalších nároků na krajský rozpočet	→ bez dalších nároků na krajský rozpočet, → v souladu s PRKK	→ krajský rozpočet: osobní náklady spojené s Implementační jednotkou (viz kap. 4)

2. Šanci na úspěšný život má každý – Prevence mezigenerační reprodukce sociálního vyloučení

Cíle	2.A Podpora aktivit k zajištění prevence reprodukce sociálního vyloučení	2.B Komplexní a koordinovaná podpora od předškolního věku až po úspěšné dokončení vzdělávání	2.C Podpora pedagogů v rozvoji profesních kompetencí
-------------	---	---	---

2. Šanci na úspěšný život má každý

Prevence mezigenerační reprodukce sociálního vyloučení

Cíle	2.A Podpora aktivit k zajištění prevence reprodukce sociálního vyloučení			
Dílčí cíle	2.1 Lepší informovanost o možnostech řešení komplikovaných situací vedoucích k sociálnímu vyloučení ve vzdělávání		2.2 Podpora dlouhodobých projektů, které pokryjí svým komplexním a kontinuálním přístupem potřeby celé ohrožené domácnosti	2.3 Posílení dopravní dostupnosti podle dojezdovosti do měst se širší nabídkou vzdělávacích oborů
Navrhovaná opatření	osvěta: → propagace příkladů dobré praxe; → semináře pro samosprávu; → spolupráce s aktéry MŠMT, NPI, ČŠI, PPP, IKAP, MAP, platformy ve vzdělávání: ČOSIV, SKAV atd.	pravidelné informace o dění v oblasti formálního i neformálního vzdělávání pro úředníky samospráv a KÚ: → web; → sociální sítě; → workshopy	projektová podpora případným zájemcům o dotace: → podpora všech aktivit vedoucích k sociálnímu začleňování žáků a studentů žijících v sociálním vyloučení; → sledování a podpora udržení potřebných aktivit v období mezi dotačními obdobími	→ mapování bílých míst – absence veřejné dopravy; → zajištění dopravy z okrajových částí regionu (svozovými autobusy/junior taxi apod.); → komunikace se zaměstnavateli
Aktéři	→ Implementační jednotka KK; → Odbor školství, mládeže a tělovýchovy KK; → nestátní neziskové organizace; → Agentura pro sociální začleňování; → Odbor regionálního rozvoje KK	zástupci všech typů škol a školských zařízení v KK	→ Implementační jednotka KK; → Odbor školství, mládeže a tělovýchovy KK; → Odbor bezpečnosti a krizového řízení KK; → nestátní neziskové organizace; → Agentura pro sociální začleňování; → Odbor regionálního rozvoje KK	→ SŠ; → Odbor školství, mládeže a tělovýchovy KK; → Implementační jednotka KK; → Dopravní odbor KK
Odpovědnost	Odbor školství, mládeže a tělovýchovy KK	Implementační jednotka KK	Implementační jednotka KK	Odbor dopravy a silničního hospodářství KK
Možné financování	běžný rozpočet KÚKK	běžný rozpočet KÚKK	běžný rozpočet KÚKK	→ běžný rozpočet KÚKK; → prozkoumat možnost využití rozpočtů obcí
Finanční nárok na krajský rozpočet a soulad s PRKK	→ krajský rozpočet: osobní náklady spojené s Implementační jednotkou (viz kap. 4)	→ krajský rozpočet: osobní náklady spojené s Implementační jednotkou (viz kap. 4); → 100 000 Kč: workshopy, síťování, propagace	→ krajský rozpočet: osobní náklady spojené s Implementační jednotkou (viz kap. 4)	odhad finančních prostředků lze určit až na základě dotazování, potřebnosti zjištěné ze strany obcí, škol, zaměstnavatelů

2. Šanci na úspěšný život má každý

Prevence mezigenerační reprodukce sociálního vyloučení

Cíle	2.B Komplexní a koordinovaná podpora od předškolního věku až po úspěšné dokončení vzdělávání		
Dílčí cíle	2.4 Působení multidisciplinárních týmů v kraji	2.5 Podpora odboru školství a mládeže v naplňování cílů a opatření uvedených ve strategických dokumentech rozvoje vzdělávací soustavy Karlovarského kraje	2.6 Podpora aktérů v začleňování znevýhodněných dětí/mladých lidí do neformálního vzdělávání
Navrhovaná opatření	→ podpora spolupráce škol, obcí, institucí a NNO; → popis této spolupráce; → zapojení jednotlivých odborníků při řešení konkrétních problémů	podpora synergie se strategií sociálního začleňování v území kraje	zajištění rychlých finančních prostředků bez složité administrace
Aktéři	→ KÚ KK a jeho odbory; → obce; → Implementační jednotka KK; → místní aktéři pracující s rodinami a mládeží; → Agentura pro sociální začleňování; → Hospodářská komora; → MAS; → pediatři; → pedagogičtí pracovníci a ředitelé škol; → školní poradenská pracoviště; → Národní pedagogický institut	→ Odbor školství, mládeže a tělovýchovy KK; → aktéři náležející k naplňování ŠIKK	Implementační jednotka KK
Odpovědnost	→ Odbor školství, mládeže a tělovýchovy KK; → Implementační jednotka	→ Odbor školství, mládeže a tělovýchovy KK; → Implementační jednotka KK	Implementační jednotka KK
Možné financování	→ OPZ+; → NPI NPO; → OP JAK; → Erasmus+	běžný rozpočet KÚKK	vznik fondu/nadace/transparentního účtu při KK
Finanční nárok na krajský rozpočet a soulad s PRKK	krajský rozpočet: osobní náklady spojené s Implementační jednotkou (viz kap. 4)	krajský rozpočet: osobní náklady spojené s Implementační jednotkou (viz kap. 4)	krajský rozpočet: osobní náklady spojené s Implementační jednotkou (viz kap. 4)

2. Šanci na úspěšný život má každý

Prevence mezigenerační reprodukce sociálního vyloučení

Cíle	2.C Podpora pedagogů v rozvoji profesních kompetencí	
Dílčí cíle	2.7 Pozitivní motivace v práci se žáky a studenty náročnými na péči a jejich rodinami	2.8 Specifické vzdělávání ne/pedagogických pracovníků
Navrhovaná opatření	<ul style="list-style-type: none"> → využívání příkladů dobré praxe v některých školách/NNO v kraji; → zážitkové workshopy ve formálním a neformálním vzdělávání; → simulační aktivity; → sběr individuálních příběhů a sdílení vzdělávací dráhy – rozhovory, osobní příběhy dospělých ze SVL 	<ul style="list-style-type: none"> → zvýšení informovanosti o DVPP zaměřené na práci se žáky/studenty ohroženými nerovnostmi ve vzdělávání; → zvyšování odbornosti pedagogů a nepedagogických pracovníků; → předání informací o komplexním vzdělávání v inovativních vzdělávacích přístupech (např. Feuerstein, C. Mooney apod.)
Aktéři	<ul style="list-style-type: none"> → Odbor školství, mládeže a tělovýchovy KK; → obce; → další zřizovatelé MŠ a ZŠ; → místní aktéři pracující s rodinami a mládeží; → Implementační jednotka KK; → Agentura pro sociální začleňování KK 	<ul style="list-style-type: none"> → Odbor školství, mládeže a tělovýchovy KK; → mateřské školy; → základní školy; → střední školy; → Národní pedagogický institut
Odpovědnost	Odbor školství, mládeže a tělovýchovy KK	<ul style="list-style-type: none"> → Odbor školství, mládeže a tělovýchovy KK; → Implementační jednotka
Možné financování	<ul style="list-style-type: none"> → OPJAK; → výzva prevence školního neúspěchu; → IKAP/ KAP 	<ul style="list-style-type: none"> → OP JAK; → NPO
Finanční nárok na krajský rozpočet a soulad s PRKK	<ul style="list-style-type: none"> → zdroje IKAP; → v souladu s PRKK 	<ul style="list-style-type: none"> → krajský rozpočet: osobní náklady spojené s Implementační jednotkou (viz kap. 4)

3. Dostávat svým závazkům se dá naučit a zvládat – Podpora předluženým osobám

Cíle	3.A Podpora aktivit k zajištění pomoci zadluženým / předluženým osobám	3.B Posilování kompetencí ve finanční gramotnosti mladých lidí	3.C Zajištění profesionálního poradenství a kvalifikované řešení dluhů v sociálních službách	3.D Zrušení dětských exekucí
-------------	---	---	---	-------------------------------------

3. Dostávat svým závazkům se dá naučit a zvládat

Podpora předluženým osobám

Cíle	3.A Podpora aktivit k zajištění pomoci zadluženým / předluženým osobám		3.B Posilování kompetencí ve finanční gramotnosti mladých lidí
Dílčí cíle	3.1. Lepší informovanost o možnostech řešení a poskytovaných službách v oblasti práce s dluhy	3.2 Informovanost o povinnostech občanů i obcí (prevence zadlužování) a o možnostech řešení zadlužení	3.3 Propojení formálního a neformálního vzdělávání v oblasti finanční gramotnosti v praxi
Navrhovaná opatření	osvěta: → propagace příkladů dobré praxe; → semináře pro samosprávu; → možnosti prevence znovu-zadlužení; → spolupráce s aktivními aktéry: MPSV, ASZ, Institut prevence a řešení předlužení apod.	informační kampaň: → kde a jak vznikají dluhy; → jak předcházet dluhům; → jak postupovat při řešení dluhů	→ aktivity simulující chod rodiny/ firmy/ podnikatele, např: hospodaření s malou částkou na praktických příkladech; → partnerství škola – zaměstnavatel – volnočasový klub/ NZDM
Aktéři	→ Odbor sociálních věcí KK; → obce; → místní aktéři pracující s předluženými osobami	→ Odbor sociálních věcí KK; → obce; → místní aktéři pracující s předluženými osobami	→ Odbor školství, mládeže a tělovýchovy KK; → obce; → Implementační jednotka KK; → místní aktéři pracující s rodinami a žáky/studenty; → Hospodářská komora; → místní akční skupiny; → pedagogičtí pracovníci a ředitelé škol; → Národní pedagogický institut; → Česká školní inspekce
Odpovědnost	→ Odbor sociálních věcí KK; → Implementační jednotka KK	→ Odbor sociálních věcí KK; → Implementační jednotka KK	→ Odbor školství, mládeže a tělovýchovy KK; → obce
Možné financování	→ běžný rozpočet KÚKK; → projekt KK "Podpora procesu střednědobého plánování rozvoje sociálních služeb v Karlovarském kraji III"	→ běžný rozpočet KÚKK; → projekt KK "Podpora procesu střednědobého plánování rozvoje sociálních služeb v Karlovarském kraji III"	OPST grantové schéma
Finanční nárok na krajský rozpočet a soulad s PRKK	→ krajský rozpočet: osobní náklady spojené s Implementační jednotkou (viz kap. 4); → 100 000 Kč: semináře, propagace; → v souladu s PRKK	→ krajský rozpočet: osobní náklady spojené s Implementační jednotkou (viz kap. 4); → v souladu s PRKK	v souladu s PRKK

3. Dostávat svým závazkům se dá naučit a zvládat

Podpora předluženým osobám

Cíle	3.C Zajištění profesionálního poradenství a kvalifikované řešení dluhů v sociálních službách				3.D Zrušení dětských exekucí
Dílčí cíle	3.4 Rozšíření znalostí o kvalifikovaném řešení dluhů v Kraji	3.5 Příprava metodické podpory pro obce – jak reagovat na zadlužení obyvatel	3.6 Vytvoření multidisciplinárního týmu k řešení exekucí občanů KK	3.7 Navýšení kompetencí pracovníků v oblasti finančního a dluhového poradenství	3.8 Snížení míry zadlužení osob do 18 let v KK
Navrhovaná opatření	→ realizace projektu "Podpora procesu střednědobého plánování rozvoje sociálních služeb v Karlovarském kraji III"; → proškolení služeb a nových zaměstnanců, jak pracovat s předluženými osobami; → zvyšování odbornosti sociálních pracovníků a úředníků	vznik metodického materiálu pro obce "Jak na dluhy v Karlovarském kraji"	mapování situace v oblasti dluhů a exekucí na území KK: → identifikace příčin problému; → návrhy způsobů řešení situace; → identifikace role sociálních služeb při řešení problémů exekucí a dluhů; → nastavení sítě dostupných služeb pro osoby s exekucemi a dluhy	zajištění akreditovaného vzdělávání v oblasti dluhového poradenství	oddlužit mladé lidi než dovrší 18 let (inspirace v PZK) a tím zlepšit výchozí situaci mladých ze znevýhodněného prostředí
Aktéři	→ Implementační jednotka KK; → Odbor sociálních věcí KK	→ Odbor sociálních věcí KK; → Odbor bezpečnosti a krizového řízení; → obce	→ Odbor sociálních věcí KK; → zástupci poskytovatelů sociálních služeb (zejména OSP, SAS pro rodiny s dětmi a terénní práce); → zástupci Úřadu práce; → zástupci odborů sociálních věcí obecních úřadů a krajského úřadu	→ sociální pracovníci obcí; → poskytovatele sociálních služeb (zejména odborného sociálního poradenství)	→ Odbor sociálních věcí KK; → obce; → místní aktéři pracující s předluženými osobami; → Implementační jednotka KK
Odpovědnost	Odbor sociálních věcí KK	Odbor sociálních věcí KK	Odbor sociálních věcí KK	Odbor sociálních věcí KK	Odbor sociálních věcí KK
Možné financování	OPZ+	OPZ+	OPZ+	OPZ+	bez nutnosti dodatečných zdrojů
Finanční nárok na krajský rozpočet a soulad s PRKK	v souladu s PRKK	v souladu s PRKK	v souladu s PRKK	v souladu s PRKK	bez nutnosti dodatečných zdrojů

4. Pomoc musí být odborná a systémová – Rozvoj kompetencí odborné veřejnosti a budování personálních kapacit

Cíle	4.A Implementační jednotka ve struktuře krajského úřadu (Implementační jednotka KK)	4.B Politická podpora implementace a její udržování	4.C Budování multidisciplinárních týmů napříč organizacemi v kraji	4.D Budování kapacit a síťování prostřednictvím vzdělávacích akcí
-------------	--	--	---	--

4. Pomoc musí být odborná a systémová

Rozvoj kompetencí odborné veřejnosti a budování personálních kapacit

Cíle	4.A Implementační jednotka ve struktuře krajského úřadu (Implementační jednotka KK)				
Dílčí cíle	4.1 Vznik a proškolení týmu Implementační jednotky v rámci krajského úřadu	4.2 Sledování naplňování Strategie sociálního začleňování KK	4.3 Přípravy dokumentů a jejich projednávání v orgánech kraje a s lokálními aktéry	4.4 Šíření informací o národních strategiích, projektech a aktivitách	4.5 Podpora realizace aktivit v území: → sběr informací, → servis dotačního rozcestníku, → podpora při tvorbě projektů, → pomoc s povinnou spoluúčastí pro NNO při přípravě měkkých projektů
Navrhovaná opatření	<ul style="list-style-type: none"> → Implementační jednotka je součástí struktury KÚ; → komunikuje s obcemi a dalšími aktéry; → sleduje opatření a analyzuje data; → podílí se na nových aktivitách kraje; → připravuje projekty; → upozorňuje na rizika či zpoždění; → hledá řešení a napomáhá koordinaci činností mezi aktéry v území; → pomáhá koordinovat podporu pro domácnosti s vícečetným znevýhodněním; → zajišťuje kontinuitu programů a aktivit sociálního začleňování v KK 		<ul style="list-style-type: none"> → Implementační jednotka, která je součástí struktury KÚ; → zajišťuje implementaci Strategie sociálního začleňování KK; → je odpovědná za dosahování cílů a naplňování úkolů, jednotné metodické vedení a koordinaci; → spolupracuje s odbory napříč KÚ, kterých se problematika sociálního vyloučení dotýká; → vykrývá činnosti, které dosud Karlovarský kraj neměl možnost řešit; → komunikuje s obcemi a dalšími aktéry; → sleduje opatření; → nabízí metodickou, odbornou podporu; → koordinuje aktivity sociálního začleňování a zajišťuje jejich kontinuitu; → zprostředkovává využití zdrojů a poznatků z přeshraniční praxe (Česko/Bavorsko, Česko/Sasko) 		<ul style="list-style-type: none"> → rozvoj a profesionalizace při tvorbě a vzniku žádosti; → finanční podpora projektů NNO ze strany kraje prostřednictvím rozpočtu OSV KK (rozšíření okruhu činností, na které jde žádat u individuálních dotací OSV KK); → dotační rozcestník – servis pro území spočívající ve vyhledávání vhodných zdrojů pro realizaci záměrů, ale i vyhledávání a oslovování možných realizátorů v území
Aktéři	<ul style="list-style-type: none"> → Krajský úřad KK; → politik/čka odpovědný/á v Radě Kraje za oblast SZ; → Implementační jednotka KK 	všichni zúčastnění	<ul style="list-style-type: none"> → Krajský úřad KK; → Implementační jednotka KK 	všichni zúčastnění	<ul style="list-style-type: none"> → Implementační jednotka KK; → Odbor sociálních věcí KK; → případně další příslušné odbory KK
Odpovědnost	politik/čka odpovědný/á v Radě Kraje za oblast SZ	Implementační jednotka KK	Implementační jednotka KK	Implementační jednotka KK	<ul style="list-style-type: none"> → Implementační jednotka KK; → Odbor sociálních věcí
Možné financování	<ul style="list-style-type: none"> → rozpočet KK – minimálně personální základ + běžný provoz; → další projektové financování: např., MMR – NPO, OPZ+ výzva "Podpora procesů ve službách – kraje (1)" 	Partnerství s ASZ/MMR (poskytnutí analytických a konzultačních služeb)	Partnerství s ASZ/MMR (poskytnutí analytických a konzultačních služeb)	<ul style="list-style-type: none"> → Partnerství s ASZ/MMR (poskytnutí analytických a konzultačních služeb); → OP přeshraniční spolupráce; → Erasmus+ 	individuální dotace z rozpočtu OSV KÚKK (nové např. na podporu nestátních neziskových organizací a obcí do 3 tis. obyvatel, např. na spolufinancování v neinvestičních dotačních projektech v sociální oblasti)
Finanční nárok na krajský rozpočet a soulad s PRKK	krajský rozpočet: <ul style="list-style-type: none"> → osobní náklady spojené s Implementační jednotkou: cca 1 300 000 Kč/rok; → náklady na běžný provoz a drobnější výdaje spojené s aktivitami Implementační jednotky (cestovné, výdaje spojené s organizací jednání apod.): cca 500 000 Kč/rok 				

4. Pomoc musí být odborná a systémová

Rozvoj kompetencí odborné veřejnosti a budování personálních kapacit

Cíle	4.B Politická podpora implementace a její udržování		4.C Budování multidisciplinárních týmů napříč organizacemi v Kraji	
Dílčí cíle	4.6 Všichni relevantní aktéři v kraji budou vědět, že mají společný dlouhodobý cíl, který má podporu vedení kraje, jeho dosahování je prioritou a na kraj se lze obracet s problémy, které se budou řešit	4.7 Prezentace zaměření politiky sociálního začleňování v Karlovarském kraji	4.8 Podpora spolupráce v území koordinovaná odborníkem	4.9 Tvorba sítě spolupráce u konkrétních kazuistik
Navrhovaná opatření	<ul style="list-style-type: none"> → sociální začleňování má v gesci odpovědný politik/čka z úrovně krajské rady; → pravidelně se setkává s vedoucími představiteli relevantních partnerů, udržuje jejich podporu při realizaci strategie; → zajišťuje prostředí pro spolupráci na praktických úkolech 	aktivní účast na: <ul style="list-style-type: none"> → jednáních pracovních skupin (na obecní, krajské, celostátní i mezinárodní úrovni); → workshopech a konferencích k tématu sociálního začleňování (na obecní, krajské, celostátní i mezinárodní úrovni); → jednáních sociální komise a výboru kraje; → jednáních sociální komise Asociace krajů 	zprostředkování pravidelného předávání informací mezi všemi relevantními aktéry sociálního začleňování (mezi službami, školami, odbory KÚ KK, obcemi a dalšími institucemi/aktéry)	nastavení procesů spolupráce mezi více aktéry s cílem co nejméně zatěžovat klienty a předávat si navzájem efektivně informace
Aktéři	<ul style="list-style-type: none"> → odpovědný politik/čka; → Rada KK; → Implementační jednotka KK 	<ul style="list-style-type: none"> → odpovědný politik/čka; → Rada KK; → Implementační jednotka KK 	všichni zúčastnění	všichni zúčastnění
Odpovědnost	politik/čka odpovědný/á v Radě Kraje za oblast SZ	politik/čka odpovědný/á v Radě Kraje za oblast SZ	Implementační jednotka KK	Implementační jednotka KK
Možné financování	bez nutnosti dodatečných zdrojů	bez nutnosti dodatečných zdrojů	<ul style="list-style-type: none"> → běžný rozpočet KK; → OPST grantové schéma; → nadace; → soukromí dárci 	běžný rozpočet KK
Finanční nárok na krajský rozpočet a soulad s PRKK	bez dalších nároků na krajský rozpočet		<ul style="list-style-type: none"> → krajský rozpočet: osobní náklady spojené s Implementační jednotkou a jejím základním provozem; → bez nutnosti dodatečných zdrojů 	<ul style="list-style-type: none"> → krajský rozpočet: osobní náklady spojené s Implementační jednotkou a jejím základním provozem; → síťování a tvorba kazuistik: cca 100 000 Kč/rok

4. Pomoc musí být odborná a systémová

Rozvoj kompetencí odborné veřejnosti a budování personálních kapacit

Cíle	4.D Budování kapacit a síťování prostřednictvím vzdělávacích akcí		
Dílčí cíle	4.10 Organizace vzdělávacích akcí pro budoucí absolventy		4.11 Organizace vzdělávacích akcí pro odbornou veřejnost a budování národní i mezinárodní sítě (advisory hub) s důrazem na struktury Evropské komise
Navrhovaná opatření	<ul style="list-style-type: none"> → organizace a propagace vzdělávacích akcí v kraji i mezi studenty a budoucími absolventy; → zapojování studentů SŠ, VOŠ i VŠ při realizaci vzdělávacích akcí v kraji (úhrada vstupních poplatků, doprava, ubytování, další náklady) 	<ul style="list-style-type: none"> → ukázky praktického provozu u zaměstnavatelů činných v sociálním začleňování pro studenty a absolventy; → společné stáže kariérových poradců se studenty/žáky/klienty u zaměstnavatelů 	<ul style="list-style-type: none"> → online síťovací setkání; → multidisciplinární setkání pracující metodou Bálintovské skupiny; → zajišťování výměnných pobytů a stáží do podobně strukturálně postižených regionů pro odbornou veřejnost napříč oblastmi; → vytěžení inspirací pro praxi v Karlovarském kraji
Aktéři	<ul style="list-style-type: none"> → střední, vyšší odborné a vysoké školy; → absolventi (SŠ, VOŠ, VŠ); → Implementační jednotka KK; → Krajský úřad KK a jeho příslušné odbory; → ÚP ČR, Krajská pobočka v Karlových Varech 	všichni zúčastnění	všichni zúčastnění
Odpovědnost	Implementační jednotka KK	Implementační jednotka KK	Implementační jednotka KK
Možné financování	<ul style="list-style-type: none"> → běžný rozpočet KK; → OPST grantové schéma 	<ul style="list-style-type: none"> → běžný rozpočet KK; → OPST grantové schéma 	<ul style="list-style-type: none"> → rozpočet KK; → projektové zdroje; → akce partnerů a jejich zdroje
Finanční nárok na krajský rozpočet a soulad s PRKK	<ul style="list-style-type: none"> → krajský rozpočet: osobní náklady spojené s Implementační jednotkou a jejím základním provozem; → bez nutnosti dodatečných zdrojů 	<ul style="list-style-type: none"> → krajský rozpočet: osobní náklady spojené s Implementační jednotkou a jejím základním provozem; → bez nutnosti dodatečných zdrojů 	<ul style="list-style-type: none"> → krajský rozpočet: osobní náklady spojené s Implementační jednotkou a jejím základním provozem; → vzdělávací akce: cca 100 000 Kč/rok

Zápisy ze SWOT analýz

SWOT Podpora dostupnosti bydlení

Silné stránky

- Existence domu na půl cesty, azylových domů a pobytových služeb v kraji.
- Sokolov: přehled o chudobě a potížích s bydlením.
- Spolupráce obce Cheb s NNO Kotec.
- Spolupráce se všemi věznicemi je velmi dobrá při opouštění výkonu trestu.
- Chodov: dobrá spolupráce s městem, fungování tréninkových míst.

Slabé stránky

- Agenda bydlení bez jasného uchopení (gesce, zodpovědnosti i obsahu) na krajské úrovni.
- Nedostatečný zájem o čerpání příspěvků na bydlení a dalších dávek (energetická chudoba) sociálně vyloučenými domácnostmi v kraji.
- Neochota samosprávy vstoupit do sporu s aktéry, kteří provozují „obchod s chudobou“.
- Dům na půl cesty primárně slouží pro osoby, které přichází z ústavní výchovy. Nemohou v něm bydlet ti, kteří jsou na ulici nebo i v problémové rodině, ale fakticky podporu potřebují (potřeba změny zákona 108?).
- Je větší poptávka po spolupráci než nabídka služeb, především při zajišťování bydlení pro osoby po výkonu trestu. Schází provázanost mezi jednotlivými resorty MPSV x Ministerstvo spravedlnosti).
- Chybí kontinuita a podpora ze strany státu pro osoby po výkonu trestu a opouštění ústavní výchovy.
- Situace v azylovém domě pro matky s dětmi – po roce bydlení nejsou schopny ušetřit na zaplacení kauce a nájmu v nájemním bytě. Mohou přejít do jiného azylového domu.
- Absence celoživotní / dlouhodobé podpory těm, kteří nejsou zdravotně postižení a jsou sociálně vyloučení.
- Podpora rodinám s dětmi, které mají nárok na sociální dávky a nezvládají byrokratickou zátěž při vyřizování např. hmotné nouze.

Příležitosti

- Krajský garanční fond pro bydlení: bude fungovat pro úhradu kaucí, úhradu 1. nájmu apod.
- Individuální dotace pro NNO: podpora při tvorbě projektů, příp. povinné spoluúčasti při přípravě měkkých projektů, při Odboru sociálních věcí KK.
- Inspirace z občanské iniciativy: Fond dostupného bydlení. Slouží pro lidi s těžkým životním osudem – dotováno dárce na odkoupení bytů, investiční příležitost (např. NNO, sociální odbory obcí). Sociální práce je podmínkou, objem podpory by postupně měl ubývat.
- Nový zákon o podpoře bydlení.
- Stoupající příznaná důležitost důstojného bydlení jako základu řešení dalších oblastí života jednotlivce.
- Spolupráce s Platformou pro sociální bydlení.
- Řešení sporů s velkými aktéry, kteří poskytují bydlení – do věci by mohl vstoupit stát prostřednictvím fondů.
- Iniciativa Střecha nad hlavou (spojení NNO v kraji): oprášení legislativy družstevního bydlení – státní podpora družstevního bydlení.
- Řešení a větší zapojení obcí do problematiky nejen u obecních bytů, ale i u soukromých majitelů bytů (velký počet osob v bytě, hlodavci, plísň, štěnice ...).
- Koncept prostupného bydlení (např. Kadaň, Prunéřov) - prostup ze sociálních bytů přes byty vyšší úrovně do nájemních bytů za asistence sociálního pracovníka.

Hrozby

- Nekvalitní bydlení – „obchod s chudobou“.
- Diskriminace na trhu s bydlením některých skupin osob.
- Soutěžení mezi NNO v čerpání finančních prostředků – místo prohlubování spolupráce.
- Podmínky pro NNO ve výzvách jsou obtížné: nutné předfinancování pro IROP, NNO není v bankách bonitní, ani pro investory; v obcích, které nevnímají bydlení jako zásadní problém, protože nemají své byty – ne všechny obce uvažují o tom, že mají poskytnout byty těm, kteří mají problém s bydlením. Přetrvává představa, že si má každý obstarat bydlení sám. Hrozbou je i udržitelnost bytů a péče o ně.
- Rozdíl ve vnímání NNO a odborů na obcích. Nastavení výzev a fungování přidělování bytů je nesociální.
- Co udělá stát až skončí EU fondy – kdo to zaplatí? Problém bude i v obsazení – bude dostatek sociálních pracovníků, kteří umí komplexně pracovat v této oblasti? Kdo je bude platit? Udržitelnost v péči o klienty.
- Ne ve všech krajích je problém s bydlením tak výrazný, jako v KK – vůle státu řešit situaci jako celek. Lokální řešení by mohlo problém v lokalitě ještě zhoršit – zvýšení koncentrace obyvatel s problémy.
- Družstvo může být i predátor (např. Krušnohor).

SWOT Prevence mezigenerační reprodukce sociálního vyloučení

Silné stránky

- Pozitivní motivace k práci s žáky/studenty náročnými péči a příklady dobré praxe v některých školách/NNO v kraji.
- Zvýšení kvality vzdělávání a poskytování školských služeb ve školách a školských zařízeních na území Karlovarského kraje je strategický cíl Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Karlovarského kraje 2020–2024.
- Vysoká motivace OŠMT KÚ KK k řešení přechodu dětí z MŠ do ZŠ v oblastech Žluticka a Toužimsko.
- Kariérové poradenství na Sokolovsku funguje (NZDM), individuální přístup a podpora – zvyšuje se úspěšnost žáků a jejich setrvání ve školách.
- Podpora i finanční (nákup pomůcek na SOU, uvádění do praxe), zájem zaměstnavatelů o lidi, kteří setrvávají na praxi a zůstanou jako zaměstnanci.
- Program Teens – zaměření na zaměstnanost – spolupráce se SŠ v Aši.
- Toužimsko, Tepelsko – dobře funguje spolupráce mezi lékaři, kteří pracují s klienty ze SVL. Spolupráce i s mediátorkou ze SZÚ.
- Pro transformaci regionu ekologický obor na OA a G Chodov (M obor).

Slabé stránky

- Nízký socioekonomický status rodičů negativně ovlivňuje výsledky ve vzdělávání (PISA).
- Na úrovni SŠ nízká trpělivost a nezáměr o budování vztahu se studenty a jejich rodinou.
- Nízký počet fungujících úplných školských poradenských pracovišť na ZŠ a SŠ.
- Nízká motivovanost žáků pro praxi, špatná dostupnost, dojezdnost z místa bydliště na SŠ, na praxe.
- Většina programů v sociální oblasti byla zaměřená na věk žáků 15+, což už je pozdě. Bylo by lepší pracovat se žáky od 13 let.
- Žáky je potřeba dostat do školy, nestačí on-line výuka.
- Postižení rizikem sociálního vyloučení jsou i žáci ze slabších rodin, nejen ze sociálně vyloučených – i ti jsou ohroženi školním neúspěchem při přijímacím řízení.
- Mikroprojekty, které neuvažují mezigeneračně – důležitost mezigenerační péče od MŠ – ZŠ a SŠ - VŠ. Není umožněno plnění dlouhodobých cílů.
- Nedostupnost psychiatrů – lidé řeší potíže s psychickým zdravím – psychiatři se nedostanou do lokalit nebo lidé se z lokalit nedostanou k psychiatrům.
- Nedostupnost adiktologických služeb v lokalitách (vč. kouření).
- Stigmatizace služeb a neustálá potřeba PR (tlak ze strany obcí na medializaci). Preventivní služby a aktivity v kraji zasahují do soukromí osob, které užívají / poskytují sociální služby – tím nedochází k přenosu dobré praxe.
- Slučování škol v kraji – odliv vzdělaných lidí do větších měst, kde pracují (zánik malých škol v malých obcích).
- Chybí propustnost mezi školou a NZDM (službou).

Příležitosti

- Velkou část rozdílů v průměrných výsledcích žáků je možné vysvětlit rozdíly mezi samotnými školami.
- Posílit dopravní dostupnost z lokalit Teplé, Toužimsko např. Teplá – Sokolov (ISŠTE). Svážení žáků do škol (příklad Sasko v Německu).
- Posílení SŠ vzdělávání v kraji – klíč je ve struktuře oborů vs uplatnitelnost na trhu práce a dopravní dostupnost do školy/ na praxi.
- Poskytovat souvislou podporu nejen vyloučeným, ale již i ohroženým žákům/studentům od MŠ, přes ZŠ k SŠ a k uplatnění na trhu práce (spolupráce Kraj a zřizovatelé škol).
- Při transformaci regionu uvažovat o prevenci reprodukce sociálního vyloučení, sledování dopadů veřejných politik, neustále sbírat data o aktuálním vývoji a trendech.
- Otevřít takové učební obory, které budou v budoucnu pro transformaci regionu užitečné, které se věnují např. ekologii.

Příležitosti

Hrozby

- Míra závislosti školní neúspěšnosti na socioekonomickém statusu rodiny je v ČR jedna z nejvyšších ze zemí OECD.
- Reprodukce sociálního vyloučení, např. Bukovany ZŠ: rodiče nebyli nikdy zaměstnaní a jejich děti neví, že za práci dostanou peníze, režim rodiny a celkové životní návyky a postoje.
- § 16 komplikuje situaci ve vzdělávání – kdyby se žáci mohli dostat do běžných SOU, byla by situace lepší. Posílit dostupnost vzdělávání v odlehklých regionech mimo § 16. Tím by se zvýšila šance pro uplatnění žáků na trhu práce.
- Nesledují se data k dopadu na zdraví lidí žijících v sociálně vyloučených lokalitách, např. Vřesová a Sokolovská uhelná. Často vznikají lokality blízko průmyslových objektů a zón.
- Lidé s nízkými příjmy se nemohou zdravě stravovat. Někteří jsou vystaveni stresu ohledně rasové diskriminace, žijí v dlouhodobém stresu, který má vliv na jejich zdraví – nemáme data, nejsou expertízy, jaká je délka dožití, jaké jsou související chronické problémy.

Hrozby

(Prevence mezigenerační reprodukce sociálního vyloučení) – pokračování

- Zapojení Úřadu práce při návratu žáků do vzdělávání = spolupráce s ostatními aktéry v Kraji. Začít okamžitě pracovat s žáky, kteří ukončí studium, nechat je pravidelně docházet na aktivity. Chybí mezistupeň a žáci se dostanou do časové mezery, do propadu. Nejprve budování důvěry v místě a následně přesun do běžných podmínek vzdělávání. Zde se nastartuje docházka a následně dojíždí žáci na praxi mimo lokalitu. Např. Chanov – detašované pracoviště – 2letý obor OU – zahradnické a zednické práce.
- Informovanost politiků na obecní a krajské úrovni o aspektech sociálního začleňování, o tom, které všechny faktory situaci ovlivňují. Vzdělávání i úředníků, změna v oblasti postojů k sociálnímu začleňování. Informace i na sociálních sítích Kraje pro veřejnost.
- Zvyšování gramotnosti, působení na negativní návyky, které mají dopad na zaměstnanost (omezení daná zdravotním stavem) - škodlivost aktivního a pasivního kouření, drogové závislosti a oblast primární prevence. Dále práce na informovanosti o dobrých stravovacích návycích a o právech a povinnostech pacienta.
- Zvýšení dostupnost lékařů pro obyvatele sociálně vyloučených lokalit bez ohledu na trvalé bydliště.
- Začít shromažďovat data o dopadu na zdraví v kraji.
- Pozor na digitální stopu (mentoring). Jak může digitální stopa zasáhnout do života jedince. Mít právo říct „ne“. Posouvání v kompetencích pro život. Vzdělávání nejen mládeže, ale i veřejné správy, školství, sociálních služeb.
- Budování komunitního života na malých obcích s ohledem na potřeby mladé generace.
- Finanční zvýhodnění akcí pořádaných mladšími lidmi (propagace na sociálních sítích).
- Spolupráce na transformaci regionu se školami, aktivní vytváření vzdělávacích programů cílených na návštěvu dolů, nových zaměstnavatelů (např. zážitkové workshopy v Mostě).
- Realizace aktivit s dlouhodobým dopadem. Zkvalitnění podmínek pro místo, kde žijeme podle potřeb obyvatel i podle potřeb obyvatel ze sociálně vyloučených lokalit.
- Nabídka stabilního zaměstnání pro obyvatele sociálně vyloučených lokalit.
- Zajistit všem dětem možnost zažít úspěch ve škole (zabránit neúspěchu ve vzdělávacím procesu). Školy mají poskytovat bezpečný prostor i pro přípravu do školy. Někde jsou školní kluby, cíl není jen podpora při učení, je potřeba nabídnout i zábavu – volnočasové aktivity + budování sociálních vazeb v území a mezi spolužáky.
- Příležitost posílit roli sociálního pedagoga ve školách – využití při přestupu mezi stupni a školami, kapacita na hlubší práci s rodinou, motivaci a vzdělávání celé rodiny.
- Stáž do Krnova pro ředitele, zastupitele v KV kraji. Příklady toho, jak posílit spolupráci škol s rodinami, vyřešit spádovost atp. (<https://denikn.cz/691839/neuspech-deti-ve-skole-neni-jen-jejich-vina-ale-i-nase-rika-reditel-zakladni-skoly-v-krnove-kde-nikdo-nepropadne/>)
- Práce ze strany obce: zvýšit počet pracovních pozic při OSPOD s charakterem preventivní a podpůrné funkce. Např. Česká Třebová – obec svoje zaměstnance umístí do škol a ti pak chodí na porady sociálního odboru.

(Prevence mezigenerační reprodukce sociálního vyloučení) – pokračování

- Problémem časově omezených projektů je jejich nízká udržitelnost, přenos praxe i kontinuita práce s klienty (např. zdravotní mediátoři).

SWOT Podpora předluženým osobám

Silné stránky

- Počet, kvalita a dostatečná kapacita sociálních služeb, které poskytují poradenství k oddlužení.
- 1. insolvenční poradna v Kraji.
- Cheb: nastaven postup: v případě, kdy dlužník dluží 2 a více nájmu u obce, je problém předán na sociální odbor, který začne šetřit případ.
- Vzdělávání zaměstnavatelů a účetních organizací Člověk v tísní k problematice oddlužení zaměstnanců.
- Aš: partnerství škola – zaměstnavatel – klub = účastníci získali Kompetenční list s tématy. Posilování kompetencí v rámci finanční gramotnosti mladých lidí – hospodaření s malou částkou na praktických příkladech.
- Vysoká úspěšnost / využití Milostivého léta 1.

Slabé stránky

- ORP Kraslice je nejzadluženější obcí v ČR – nedostatek kapacit sociálních a odborných pracovníků.
- Děti, které přichází do náhradní rodinné péče, jsou zadlužené z původní rodiny a nová rodina nemá vždy kapacitu to vyřešit – dluhy rostou (svoz odpadů, neuhrazené poplatky v knihovně, dětské účty u bank, půjčky jiných členů rodiny, ...).
- Nízká gramotnost obyvatel v oblasti možného zneužití osobních dokladů k čerpání nových půjček.
- Vložení OP do zastavárny a možnost „půjčit si“ peníze. Stále se tyto situace vyskytují, i když dle zákona by to nemělo být možné (problém mladých lidí).
- Dluhy u zdravotních pojišťoven, které vznikají neznalostí procesů (např. neodhlášení pojištění při přechodu z OSVČ do zaměstnání; nová registrace na ÚP). Nízká informovanost ze strany institucí.
- Problém dětských dluhů, které mohou vznikat proto, že mezi sebou nekomunikují odbory na úřadech.
- Předlužení lidé a lidé v exekucích limitují společenské kontakty (stigmatizace) = dlouhodobý stres.
- Kapacita služeb je sice dostačující, ale nejsou k dispozici přímo v menších obcích, kde dlužníci bydlí (např. Kraslice, Vřesová a obecně menší obce). Registrace služeb bývá více pro větší obce nebo pro celý Kraj – chybí terénní služba, která dlužníky aktivně vyhledává.
- Milostivé léto 1 - vyčerpané kapacity pracovníků obcí při řešení jednotlivých případů. Obce měly zmatek v procesu vymáhání pohledávek – nebyly schopné vyčíslit jistinu, která měla být uhrazena. Nejsou známi všichni dlužníci v Kraji.

Příležitosti

- Rubikon centrum nabízí zpracovat metodiku práce s dluhy pro obce – Jak na dluhy v Karlovarském kraji (vč. semináře).
- Spolupráce Kraje a obcí při řešení zadluženosti obyvatel v obcích.
- Dávat zaměstnavatelům vědět, že zařadit zaměstnance do „osobního bankrotu“ není tak komplikované. Výhodou pro zaměstnavatele je, že účetní potom komunikuje pouze s jedním insolvenčním správcem (úspora času a financí).
- Člověk v procesu oddlužení je motivován k udržení si zaměstnání – má vizi konce dluhové pasti.
- Milostivé léto 2.
- Aktivní vyhledávání klientů v terénu a posilování jejich motivace k řešení jejich komplikované situace.
- Hledat spolupráci města s komerčními subjekty, kterým dluží nájemníci a spolupracovat na odstranění problému.

Hrozby

- Nezájem zaměstnavatelů nabídnout svým zadluženým zaměstnancům „osobní bankrot“.
- Někdy vytváří samotné obce dluhy svým občanům. Nefunguje komunikace mezi odbory na obci. Absentuje individuální přístup k jednotlivcům.
- Aš: ve chvíli, kdy škola, kde je realizováno finanční poradenství, nenaplní třídu, je potřeba přesunout aktivity k jinému subjektu.
- Dlouhá vzdělávací dráha profesionálů na dluhy. Vzdělávání pro odborné pracovníky trvá obvykle 6 měsíců, a kromě odbornosti jsou potřeba i osobnostní předpoklady ke komunikaci s klienty.

**Příležitosti
(Podpora předluženým osobám) – pokračování**

- Popsat a šířit dobrou praxi oddlužení zaměstnanců mezi zaměstnavatele. Jasný rozcestník, na koho se mají v různých situacích obrátit s dotazy, výpočtem atp.
- Dluhové poradenství se dá poskytovat i mimo registrované služby z prostředků OPZ+.
- Zmapování situace spolupráce odborů na úřadech v Kraji – jak samosprávy nakládají s dluhy.
- Zrušení dětských dluhů ze strany dopravního podniku, jako to udělal Plzeňský kraj před 2 roky.
- Zvýšení informovanosti obyvatel o jejich povinnostech (např. ÚP není propojen se zdravotními pojišťovnami) - role Kraje jako zastřešení pro informační kampaň.
- Vyhledávání předlužených osob se zacílením problematiky – kampaň pro zvýšení informovanosti (sociální sítě: propagace ve skupinách např. Bazárek, Kultivárek ...).
- Informační kampaň s bankovním domem (např. Nadace České spořitelny). Umístění informací k bankomatům, do veřejného prostoru. Vyhledat místa, na kterých se osloví co nejvíce osob.
- Poradenství jako zaměstnanecký benefit pro zadluženého.